

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů

Katedra rostlinné výroby

**Zemědělské dotace a jejich vliv na hospodaření venkovské
farmy**

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Kristýna Fajglová

Vedoucí práce: Ing. Kateřina Pazderů, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Zemědělské dotace a jejich vliv na hospodaření venkovské farmy" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 7.4.2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Kateřině Pazderů, Ph.D. za vedení diplomové práce.

Zemědělské dotace a jejich vliv na hospodaření venkovské farmy

Souhrn

Diplomová práce zemědělské dotace a jejich vliv na hospodaření venkovské farmy se zabývá zemědělskými dotacemi a jejich vlivem na hospodaření zemědělských podniků. Cílem práce je prokázat nebo vyvrátit tvrzení, že hospodaření zemědělských podniků je závislé na zemědělských dotacích.

V teoretické části práce je zpracována problematika dotační politiky. Vymezeny jsou pojmy související se zemědělskými dotacemi, zprostředkovanými z podpor EU i národních podpor v naší republice. Rozebrána je dotační politika před obdobím programu rozvoje venkova 2014 – 2020 a politika programu rozvoje venkova 2014 – 2020.

V další části je znázorněna stručná charakteristika vybraných podniků. Jedná se o majetkové a kapitálové struktury. Následně jsou vymezeny čerpané dotace ve vybraných společnostech. V projektové části je zpracována finanční analýza obou společností a vyčíslena jejich závislost na dotačních prostředcích. Šlo o srovnání pomocí finančních ukazatelů rentability dvou rozdílných situací, a to v situaci kdy podniky čerpají dotace a v druhé situaci se podniky nacházeli bez dotačních prostředků. Na základě stručné charakteristiky byla sestavena SWOT analýza u obou společností.

Po zhodnocení a vyčíslení vlivu dotací bylo zjištěno, že zemědělská společnost AD a.s., která se zabývá rostlinnou i živočišnou produkcí je na dotačních prostředcích velmi závislá. Pokud by nečerpala dotační prostředky, dostala by se do záporných čísel. Naopak druhá společnost Zemědělská společnost Stránka spol. s.r.o., která se věnuje pouze rostlinné výrobě, není na dotacích existenčně závislá, i bez dotačních prostředků zůstávají její výsledky v kladných číslech.

V závěru práce je potvrzena hypotéza, že zemědělské dotace se významně podílejí na ziskovosti zemědělských podniků a že bez dotací by zemědělská výroba nebyla rentabilní.

Klíčová slova: zemědělství, dotace, dotační politika, finanční analýza, rentabilita

Subsidies in agriculture for farm sustainability

Summary

Diploma thesis agricultural subsidies and their impact on the economy of rural farms with agricultural subsidies and their impact on the management of farms. The aim is to prove or disprove the claim that the management of farms is dependent on agricultural subsidies.

The theoretical part is processed problems subsidy policy. Defined the concepts related to agricultural subsidies, mediated by the EU aid and national aid in our country. Analyzed the subsidy policy before the period of the rural development programme 2014-2020 and politics rural development programme 2014-2020.

The next section shows a brief characterization of selected companies. It is an asset and capital structure. Subsequently defined pumped subsidies in selected companies. The project is part of the financial analysis of both companies and calculated their dependence on grant resources. It was a comparison using the financial indicators of the profitability of two different situations, in a situation where companies receive subsidies and in the second situation, enterprises found no grant funds. Based on the brief characteristics we were prepared SWOT analysis for both companies.

After evaluating and quantifying the effect of subsidies it has been found that agricultural company AD a.s., which is engaged in crop and livestock production is highly dependent subsidy resources. If they have not benefited from grant funds, it would be in negative numbers. Conversely, the second company Agricultural Society Stránka spol. s.r.o., which is devoted solely to crop production, not on subsidies dependent in their existence, even without subsidies remain its results positive.

The conclusion is confirmed the hypothesis that agricultural subsidies contribute significantly to the profitability of farms and that without subsidies, agricultural production was not profitable.

Keywords: agriculture, subsidies, subsidy policy, financial analysis, profitability

Obsah

1. Úvod	8
2. Cíl práce.....	10
3. Literární rešerše.....	11
3.1 Historie zemědělských dotací	11
3.2 Pojem dotace.....	11
3.3 Dotační nástroje.....	11
3.3.1 Přímé platby.....	14
3.3.2 Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013	17
3.3.3 Program rozvoje venkova 2014 – 2020	18
3.3.4 Opatření programu rozvoje venkova 2014 – 2020.....	21
3.3.5 Národní dotace	23
3.3.6 Podpůrný garanční a lesnický fond	24
3.4 Budoucnost dotací a společné zemědělské politiky Evropské unie	25
3.5 Finanční analýza podniku	26
3.5.1 Ukazatele rentability.....	27
3.5.2 Swot analýza.....	27
4. Zhodnocení podkladových údajů.....	29
4.1 Zemědělská společnost Stránka spol. s. r. o.....	29
4.1.1 Personální struktura zemědělské společnosti.....	30
4.1.2 Majetková struktura zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o.....	30
4.1.3 Kapitálová struktura Zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o.	31
4.1.4 Výsledky hospodaření.....	32
4.1.5 Přehled čerpaných dotací.....	33
4.2 Zemědělská společnost AD a.s.	34
4.2.1 Personální struktura zemědělské společnosti AD a.s.	36
4.2.2 Majetková struktura zemědělské společnosti AD a.s.....	37
4.2.3 Kapitálová struktura zemědělské společnosti AD a.s.	39
4.2.4 Výsledky hospodaření zemědělské společnosti AD a.s.....	40
4.2.5 Přehled čerpaných dotací zemědělské společnosti AD a.s.....	40
5. Vlastní projekt	42
5.1 Finanční analýza Zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o.....	42
5.1.1 Rentabilita vlastního kapitálu ROE.....	42
5.1.2 Rentabilita celkového vloženého kapitálu ROA	44
5.1.3 Rentabilita tržeb ROS	45
5.1.4 SWOT analýza.....	46
5.1.5 Hrozby a nedostatky Zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o.	47

5.1.6	Možnosti dalšího rozvoje Zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o.....	47
5.2	Finanční analýza zemědělské společnosti AD a.s.	48
5.2.1	Rentabilita vlastního kapitálu ROE	48
5.2.2	Rentabilita celkového vloženého kapitálu ROA	50
5.2.3	Rentabilita tržeb ROS	51
5.2.4	SWOT analýza zemědělské společnosti AD a.s.....	52
5.2.5	Hrozby a nedostatky zemědělské společnosti AD a.s.	54
5.2.6	Možnosti dalšího rozvoje zemědělské společnosti AD a.s.....	54
5.3	Porovnání výsledků finančních analýz s databází FADN	54
6.	Diskuze	57
7.	Závěr.....	61
8.	Seznam literatury	62

1. Úvod

Zemědělství je nejstarší obor lidské činnosti a má velice důležitou funkci v péči o krajinu. Přispívá k zdravému hospodaření s půdou, jejíž využívání má zásadní význam pro zachování venkovského hospodářství. Nejcennější pro zemědělce je zemědělská půda, na které se pěstují různé druhy plodin a chovají se hospodářská zvířata. Zemědělské produkty zajišťují v první řadě lidskou obživu, dále pak krmiva a v poslední době jsou však i zdrojem pro další zpracovatelský průmysl. Následně je zemědělství i klíčovým předpokladem pro cestovní ruch, který má v současné době důležitý vliv na hospodářskou činnost ve venkovských oblastech.

Zemědělství podnikatelé dnes v ČR hospodaří na přibližně 4 264 tis. ha zemědělské půdy, která tak tvoří přibližně polovinu (54 %) celkové rozlohy státu. Na jednoho obyvatele republiky připadá 0,42 ha zemědělské půdy, z toho 0,30 ha půdy orné, což je přibližně evropský průměr. Více než třetinu půdního fondu ČR tvoří lesní pozemky. Zatímco výměra orné půdy v posledních deseti letech trvale klesá, výměra pozemků evidovaných v katastru nemovitostí jako trvalé travní porosty se naopak o 71 tis. ha zvýšila. (Ministerstvo zemědělství, 2015)

Vstup české republiky do EU sebou přinesl velkou řadu změn, jak pozitivních tak negativních. Bohužel ty negativní měli největší dopad na české zemědělce. Byl zaveden pojem Společná zemědělská politika, který vyjadřuje vztah EU k zemědělství. Společná zemědělská politika je realizována především systémem dotací, podpor, regulací a kvót. EU do českého zemědělství přináší finanční prostředky na udržitelný rozvoj. Prostředky jsou rozdělovány na základě dotačních programů, které jsou schvalovány vždy na určitá období a za určitým cílem. Není tlačeno na kvantitu, ale na kvalitu. Je velmi respektováno životní prostředí a kladen důraz na zvýšení zaměstnanosti obyvatel z venkova a blízkého okolí podniků. Podstatná je i snaha zlepšení konkurenceschopnosti zemědělců.

V práci posuzovaný vliv zemědělských dotací vychází z programu pro rozvoj venkova a dotačního období na rok 2007 – 2013, který svými opatřeními přispíval k rozvoji venkovského prostoru České republiky, na bázi trvale udržitelného rozvoje, zlepšení stavu životního prostředí a snížení negativního vlivu intenzivního zemědělského hospodaření.

Podnikání v zemědělství není jednoduché, je ovlivňováno velkým množstvím faktorů a to jak geografickými tak klimatickými podmínkami. Důležitá je i výkupní cena komodit. V posledních letech je konkurence schopnost českých zemědělců dost podstatně ohrožována nižší cenou komodit dovážených ze zahraničí a obchodními řetězci tlačícími výkupní cenu dolů. Těmito faktory, byla omezena převážně živočišná produkce, kterou devastují levné dovozy ze zahraničí. Naopak rostlinná produkce zajišťuje prosperitu podniků a to hlavně díky výkupním cenám, které v posledních letech dosahují maxima.

2. Cíl práce

Hlavním cílem práce je posouzení vlivu zemědělských dotací na hospodaření vybraných zemědělských podniků a perspektivu jejich budoucího rozvoje. Dílčím cílem je potvrzení či vyvrácení tvrzení, že zemědělství je závislé na poskytovaných dotačních programech.

Vliv dotací byl posuzován na vybraných zemědělských podnicích, z nichž jeden se nachází v plzeňském kraji a zabývá se rostlinnou i živočišnou produkcí a druhý se nalézá ve středočeském kraji a věnuje se pouze rostlinné produkci. Byl posuzován vliv přijatých dotací na celkový hospodářský výsledek zemědělských podniků v období let 2012 - 2015.

Hypotéza:

- Závislost českého zemědělství na poskytovaných dotacích.
- Zemědělské dotace se významně podílejí na ziskovosti zemědělských podniků. Bez dotací by zemědělská výroba nebyla rentabilní.

3. Literární rešerše

Protože se práce zaměřuje na přehled zemědělských dotací a jejich vliv na hospodaření, je v literární rešerši zpracován přehled dotací pro zemědělce. Je poukázán způsob čerpání finančních prostředků jak v minulosti, tak v současnosti.

3.1 Historie zemědělských dotací

Po roce 1989 prošlo české zemědělství relativně rychlou transformací vlastnických struktur, která spočívala v privatizaci a restituci. Tento proces souvisel také s transformací produkce a zaměstnanosti. Následkem těchto rychlých změn došlo k přechodnému prudkému poklesu objemu zemědělské produkce i počtu zaměstnanců v celém agrárním sektoru. Určitý impuls pro vývoj českého agrárního sektoru představovala skutečnost, že české zemědělství začalo přijímat finanční podporu ze strany Evropské unie, a to ještě před tím, než se Česká republika do evropského integračního projektu oficiálně zapojila.

3.2 Pojem dotace

Dotace jsou chápány jako opak daně. Zatím co daně stát vybírá, dotace patří mezi transfery, které jsou obecně chápány jako veřejný peněžní a jiný příspěvek na vyrovnání finanční rovnováhy podniku, orgánu nebo organizací. Dotace jsou poskytovány z různých zdrojů od státu, územněsprávního celku, přes EU, ale i od soukromého subjektu. Dotace nabývají různé podoby. Například mohou být uděleny i formou snížených daní, podporou k cenám. Příjemci přinášejí užitek, slouží k pořízení majetku, služeb, úhradě závazků, kompenzaci nákladů a újmy na určeném způsobu hospodaření, slouží či měly by sloužit veřejnému zájmu (Pšenčík a kol., 2010).

3.3 Dotační nástroje

Nejvýznamnější zdroj unijní pomoci představoval program SAPARD, jehož cílem bylo pomoci kandidátským zemím převzít evropské acquis související se společnou zemědělskou politikou, zvládnout strukturální změny a také zvýšit produktivitu agrárního sektoru a na něj navázaného potravinářského průmyslu. Česká republika

během předvstupního období prostřednictvím zmíněného programu získala finanční prostředky v objemu 139 miliard eur a stala se tak v tomto ohledu vůbec nejúspěšnější kandidátskou zemí (Marek a Baun, 2010).

Dotace poskytované zemědělcům v České republice jsou realizovány v širším rámci společné zemědělské republiky Evropské unie. Zdeňka Kroupová a Michal Malý upozorňují, že tato unijní politika představuje finančně vůbec nejobjemnější společnou politiku Evropské unie, protože využití politicko-ekonomické nástroje na sebe vážou značnou část výdajových prostředků společného evropského rozpočtu.

Avšak, jak zdůrazňují zmínění autoři, celková produkce evropského agrárního sektoru ve srovnání s poskytovanými dotacemi, jednoznačně nepřispívá odpovídající měrou k celkové hospodářské produkci. Lze samozřejmě oprávněně namítat, že agrární sektor plní další, mimoprodukční funkce, které jsou nezastupitelné jinými sektory národního hospodářství a jejichž naplňování je jedním z hlavních cílů především ekologického zemědělství. Jelikož je ovšem produkce jak konvenčního, tak i ekologického zemědělství značně podporována politicko-ekonomickými nástroji, zejména v podobě dotační podpory, je nutné zkoumat jeho efektivitu (Kroupová a Malý, 2010).

Z hlediska finančních podpor poskytovaných v rámci společných organizací trhu jsou zde prezentovány pouze podpory organizovanosti producentů základny v rámci komodity ovoce a zelenina a dále podpory směřované do komodity víno. Jedná se o podpory převážně evropské, opět však s částečným kofinancováním ze zdrojů státního rozpočtu České republiky.

Společné organizace trhů aplikuje EU u vybraných zemědělských komodit, u nichž závazným způsobem stanovuje některé podmínky výroby a obchodu a podporuje je některými intervenčními zásahy, dotacemi, licenční politikou při dovozu a vývozu zemědělských komodit z a do třetích zemí, úpravou obchodních podmínek apod. Cílem je minimalizovat výkyvy v nabídce jednotlivých komodit a tím i v cenách placených zemědělcům a rovněž stabilizovat ceny pro konečného spotřebitele.

Společná zemědělská politika, jejímž hlavním cílem je zlepšit produktivitu zemědělství, takže spotřebitelé mají stabilní dodávky cenově dostupných potravin, a

zajistit, aby zemědělci v EU mohli dosáhnout přiměřeného bydlení. Evropská unie musela řešit řadu současných a budoucích výzev. Patří mezi ně: globální konkurence, hospodářské a finanční krize, změny klimatu a udržitelné hospodaření s přírodními zdroji, bezpečnost potravin, rostoucími náklady, jako jsou pohonné hmoty a hnojiva. Významné reformy byly provedeny v posledních letech, modernizovat sektor a dělat to více tržně orientované. Po třech letech intenzivních diskusí a vyjednávání, byla politika přepracována tak, aby byla schopna čelit výzvám budoucnosti 2014 - 2020. Nová SZP je navržena tak, aby zajistila přímou podporu, bude spravedlivější a zelenější, jejím úkolem je posílit postavení zemědělců v potravinovém řetězci a politika jako celek se stane efektivnější a transparentnější (European Union, 2016).

Společná zemědělská politika zajišťuje, že její pravidla jsou slučitelná s požadavky ochrany životního prostředí a že opatření společné zemědělské politiky podporují rozvoj zemědělských postupů, ochranu životního prostředí a ochranu krajiny. Zemědělci jsou vyzýváni, aby nadále hráli pozitivní roli při udržování krajiny a životního prostředí. Toho je dosaženo zacílením podpory na opatření pro rozvoj venkova, na podporu ekologicky udržitelných zemědělských postupů, jako agroenvironmentálních programů. Podporovat dodržování zákonů o životním prostředí sankcionováním nedodržování těchto zákonů ze strany zemědělců prostřednictvím snížení podpůrných plateb ze společné zemědělské politiky (European Commission, 2015).

V současné době lze dotační zdroje v České republice rozdělit na dvě základní skupiny, a to na základě původu finančních prostředků. Lze stručně předeslat, že od vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004 jsou českým zemědělcům poskytovány finanční prostředky v rámci evropských dotačních programů, které jsou všem obvykle částečně spolufinancované ze státního rozpočtu České republiky. Evropské zdroje jsou pak doplněny národními dotačními programy, které jsou již plně hrazeny ze státního rozpočtu České republiky. Evropské dotační programy spolu s národními doplňkovými platbami pak administruje a vyplácí Státní zemědělský intervenční fond.

Mezi základní dotační nástroje v České republice v současnosti patří:

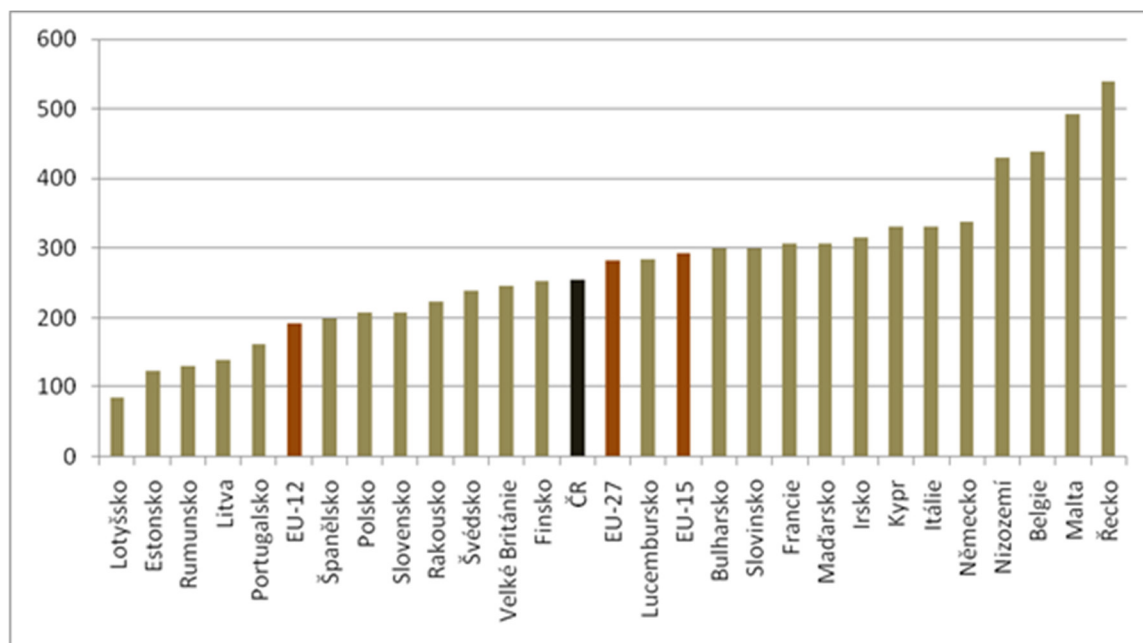
- Přímé platby
- Národní dotace

- Program rozvoje venkova
- Operační program rybníkářství
- Dotace v rámci společné organizace trhu
- Podpůrný garanční a lesnický fond

3.3.1 Přímé platby

Přímé platby zauímají největší podíl vypláčených finančních prostředků určených na dotace v zemědělství, jejich poskytování probíhá podle pravidel Společné zemědělské politiky EU. Přímé platby zahrnují jednotnou platbu na plochu zemědělské půdy, platbu pro mladé zemědělce, platbu pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí, dobrovolnou podporu vázanou na produkci (brambor, chmele, ovocných druhů, zeleninových, cukrové řepy a další). Žádosti o tyto podpory mohou být podávány formou tzv. jednotné žádosti každoročně, a to do 15. května příslušného roku.

Graf 1.: Průměrné přímé platby v členských státech po dorovnání na 100% ve všech státech v roce 2013 (EUR/ha)

Zdroj: Asociace soukromého zemědělství ČR, 2013

3.3.1.1 Jednotná platba na plochu SAPS

Cílem SAPS je zajištění stabilního příjmu pro zemědělce. Tímto opatřením se má rozhodování o pěstovaných plodinách přenést primárně na zemědělce, protože určitou výši příjmu budou mít zajištěnu, bez ohledu na pěstovanou plodinu. Minimální výměra pro poskytnutí SAPS je 1 ha zemědělské půdy. Tato zemědělská půda musí být vedena v LPIS což je referenční registr pro poskytování dat o využití zemědělské půdy v ČR. Tento registr má usnadňovat administraci a kontrolu žádostí o dotace.

Záměrem dotačního titulu je podpora zemědělců, kteří obhospodařují minimálně 1 hektar zemědělské půdy s kulturou: standardní orná půda, úhor, travní porost, trvalý travní porost, vinice, chmelnice, sad, školka, rychle rostoucí dřeviny, jiná trvalá kultura, zalesněná půda (způsobilá pro SAPS k roku 2008) nebo s jinou kulturou oprávněnou pro dotace. Jednotná platba na plochu zůstává i nadále významnou složkou přímých plateb poskytovaných z rozpočtu Evropské unie, která bude představovat zhruba 55 % částky určené pro přímé platby. Jako hlavní cíl institutu jednotné platby je nutné označit snahu zabezpečit zemědělcům poněkud stabilnější příjmy. Poskytování této platby v praxi funguje tak, že zemědělci se mohou rozhodnout, jaké komodity chtějí produkovat, přičemž jim bude zaručena stejná výše podpory, a to nezávisle na tom, co vlastně produkují. V důsledku tohoto opatření se zemědělci mohou, alespoň teoreticky, lépe přizpůsobit poptávce na trhu se zemědělskými produkty. Konkrétní podmínky poskytnutí podpory v rámci jednotné platby na plochu neboli SAPS přitom upravuje příslušné nařízení vlády České republiky.

Tabulka č. 1 Sazby SAPS v období 2009 – 2015 (Kč/ha)

Sazby SAPS v období 2009 - 2015 (Kč/ha)							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
SAPS	3710	4060,8	4686,5	5387,3	6068,88	5997,23	3543,91

Zdroj: vlastní zpracování podle informací SZIF

Poznámka k tabulce č. 1 : rok 2014, byl vyplácen podle starého dotačního období. Rok 2015 už je vyplácen podle novely č. 61/2016 Sb., kterou se mění nařízení vlády č. 50/2015 Sb., č. 307/2014 Sb.,

č. 309/2014 Sb., kde je SAPS ještě dorovnáván greeningem, takže konečná částka je okolo 6000 Kč stejně jako v minulých obdobích a je závislá od změny kurzu Eura.

3.3.1.2 Platba pro mladé zemědělce

Podpora je určena pro mladé zemědělce, kteří začínají podnikat. Cílem je usnadnit mladým zemědělcům založení podniku a jeho rozvoj.

Mladí zemědělci jsou nyní jádrem společné zemědělské politiky Evropy. To je jeden z největších úspěchů reformy, který byl přijat v roce 2013. Evropská unie zavedla silný nástroj - moderní a progresivní zemědělské politiky - což bude platit po celé Evropě. Jedním z jejích jasných cílů je podpořit růst, čímž se udržení nebo dokonce vytváření pracovních míst ve venkovských oblastech. (European Union, 2015)

3.3.1.3 Platba pro zemědělce dodržující zemědělské postupy příznivé pro klima a životní prostředí (Greening)

Jedná se o podporu zemědělských postupů zaměřených na klima a životní prostředí. Jako základní postupy byly vymezeny: diverzifikace plodin, zachování úrovně trvalých travních porostů a zřizování ploch v ekologickém zájmu jako jsou úhory v ekologickém zájmu, souvratě, plochy s meziplodinami, plochy s plodinami, které vážou dusík, zalesněné plochy.

3.3.1.4 Dobrovolná podpora vázaná na produkci (VCS)

Záměrem dotačního titulu je podpora zemědělců, kteří se věnují produkci jednotlivých plodin s vysokou a velmi vysokou pracností. Jedná se o podporu na produkci ovocných druhů s velmi vysokou a vysokou pracností (jabloň, hrušeň, meruňka, třešeň), zeleninových druhů s velmi vysokou a vysokou pracností (vybrané druhy košťálové, kořenové, plodové, cibulové a listové zeleniny), brambory určené pro výrobu škrobu a konzumní brambory. Dále je to podpora pěstování cukrové řepy, chmele, produkce bílkovinných plodin.

Pamatováno je také na živočišnou produkci a to podporou chovu telete masného typu, podpora chovu krav chovaných v systému chovu s tržní produkcí mléka a v poslední řadě je to podpora na chov bahnice nebo na chov kozy.

3.3.1.5 Přechodné vnitrostátní podpory (PVP)

Přechodné vnitrostátní podpory jsou doplňkové platby poskytované k Jednotné platbě na plochu (SAPS), které jsou plně hrazeny z rozpočtu České republiky. V rámci tohoto dotačního titulu lze požádat o platbu na zemědělskou půdu, chov krav bez tržní produkce mléka, chov ovcí či koz.

3.3.2 Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013

Program rozvoje venkova vychází z Národního strategického plánu rozvoje venkova. Byl zpracován v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1698/2005 a prováděcími pravidly uvedené normy. Program rozvoje venkova představuje velice významný evropský zdroj finančních prostředků, které jsou kofinancované částečně ze strany České republiky. Podpory jsou svým charakterem buď investiční, nebo plošné, ovšem s výjimkou řešení lesních kalamit a podpory funkcí lesa. Plošné podpory jsou podávány formou tzv. jednotné žádosti každoročně, a to opět do 15. května příslušného roku. V rámci jednotlivých investičních podpor jsou vyhlašovány výzvy na příjem projektů.

Tabulka č. 2: Finanční alokace Programu rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013

OSA	Veřejné zdroje		
	Celkem veřejné zdroje (mil. EUR)	podíl spolufinancování EZFRV	EZFRV (mil. EUR)
OSA I	873	75%	653
regiony v cíli konvergence	821	75%	615
regiony v cíli konkurenceschopnost	7	50%	3,5
dotační zdroje na základě čl. (5a) Nařízení vlády (ES) č.1698/2005	46	75%	34
OSA II celkem	1 930	80%	1 544
regiony v cíli konvergence	1 930	80%	1 544
regiony v cíli konkurenceschopnost	0,3	55%	0,15
OSA III celkem	642	75%	481
dotační zdroje na základě čl. (5a) Nařízení vlády (ES) č.1698/2005	10	75%	7
OSA IV	206	80%	165
Technická pomoc	18	75%	13
Celkem	3 670	78%	2 857

Zdroj: Program rozvoje venkova, verze duben 2014

3.3.3 Program rozvoje venkova 2014 – 2020

V programovém období 2014 – 2020 je Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova, ze kterého je spolufinancován Program rozvoje venkova, součástí návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o společných ustanoveních ohledně Evropských strukturálních a investičních fondů. Jako součást nařízení k ESIF by měla politika rozvoje venkova přispívat ke konkurenceschopnosti zemědělství, udržitelnému řízení přírodních zdrojů, k opatřením v oblasti klimatu a k vyváženému územnímu rozvoji venkovských oblastí.

Program je otevřen, dominantně zemědělským subjektům a vlastníkům lesů a v omezené míře obcím a městům z řad úspěšných místních akčních skupin.

V rámci Programu rozvoje venkova 2014 – 2020 došlo k razantním změnám. V názvu dotačního programu **slovo „venkov“ působí spíše jako historický milník** dřívější podoby programu. Hlavním cílem nového období v rámci PRV je obnova, zachování a zlepšení ekosystémů závislých na zemědělství prostřednictvím zejména agroenvironmentálních opatření, dále investice pro konkurenceschopnost zemědělských podniků, podpora vstupu mladých lidí do zemědělství nebo krajinná infrastruktura.

Společným jmenovatelem zemědělské dotační podpory je orientace na podporu živočišné výroby, která se z českých chovů dlouhodobě vytrácí.

Hlavním důvodem stěžejních změn je snížení finančního příspěvku od EU pro Program rozvoje venkova **téměř o polovinu oproti současné alokaci** (navrženo 1,9 miliard Eur pro 2014 – 2020, pro 2007 – 2013 bylo vyčleněno 3,6 miliard Eur).

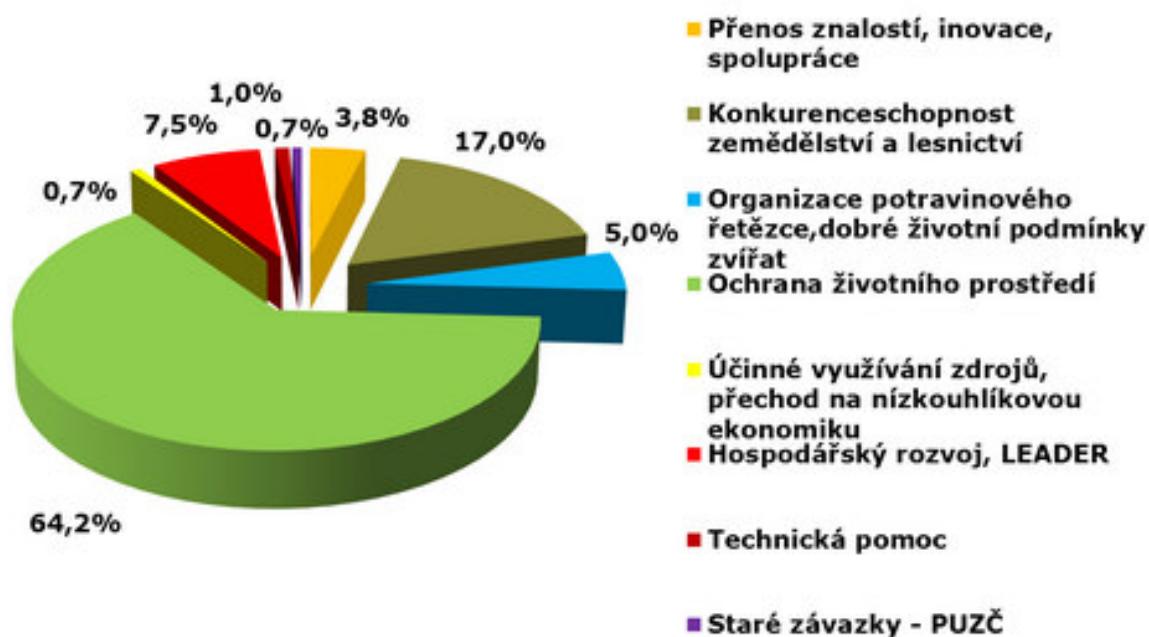
Tabulka č. 3 Členění vnitrostátních stropů programu rozvoje venkova v ČR

Členění vnitrostátních stropů PRV 2014 - 2020						
		2015	2016	2017	2018	2019
Česká republika	Národní stropy (milion Euro)	844,9	844,0	843,2	861,7	861,7
	Základní sazba pro SAPS (%)	54%				
	Přerozdělovací platba (max. 30%)	—————				
	Zelená platba (%)	30%				
	Platba pro oblasti s přírodními omezeními (%)	—————				
	Platba pro mladé zemědělce (%)	1%				
	Vázaná podpora (%)	15%				

Zdroj: European Union, 2015

Program rozvoje venkova (PRV) pro Českou republiku byl formálně schválen Evropskou komisí dne 26. května 2015, navrhuje pro české priority použití téměř 3,1 miliard € z veřejných peněz, které jsou k dispozici pro období 7 let. 2,3 miliard € z rozpočtu EU, včetně 135 milionů €, které jsou převedeny z rámce pro SZP přímých plateb, a 769 milionů € z národního spolufinancování. (Evropa, 2015)

Graf č. 2 Předpokládané rozdělení finančních prostředků do jednotlivých oblastí (v %)

Zdroj: MZE, 2016

Takto vypadají priority a vládou chválená struktura programu rozvoje venkova 2014 - 2020

Priorita 1 (P1): Podpora předávání znalostí a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech.

Priorita 2 (P2): Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů

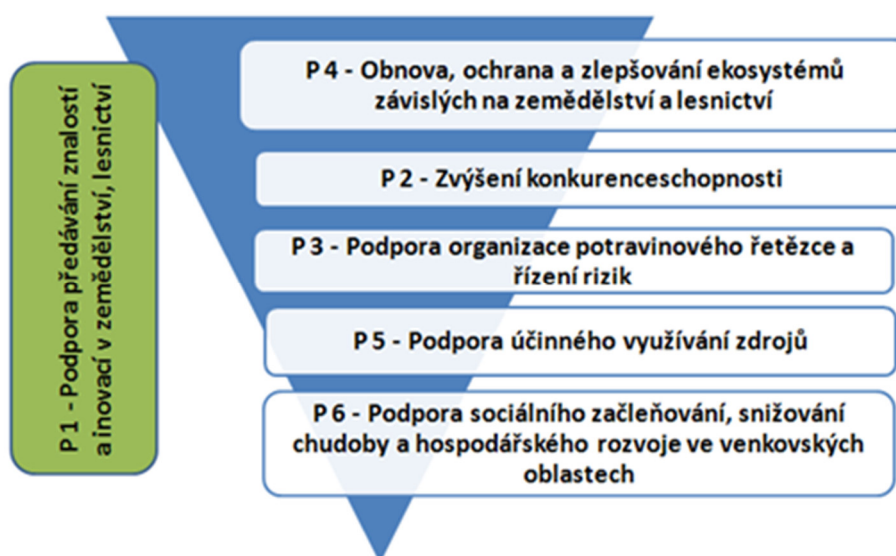
Priorita 3 (P3): Podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracování produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství

Priorita 4 (P4): Obnova, ochrana a zlepšování ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví

Priorita 5 (P5): Podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu

Priorita 6 (P6): Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech se zaměřením na tyto oblasti

Obrázek č. 1 schéma významu priorit pro program rozvoje venkova.

Zdroj: MZe, 2014

3.3.4 Opatření programu rozvoje venkova 2014 – 2020

Zde jsou přiblíženy jednotlivá opatření programu rozvoje venkova, na která se budou dotační příspěvky v následujícím dotačním období 2014 – 2020 zaměřovat. První žádosti o dotační příspěvky z právě probíhajícího programu bylo možné začít podávat na podzim roku 2015.

- Opatření M 01 – **předávání znalostí a informační akce**. Cílem je posílit znalosti a zlepšit předávání znalostí v zemědělství a jeho odvětvích. K naplňování cíle povede podpora celoživotního vzdělávání a odborné přípravy. Podpora vzdělávacích a informačních akcí. Rozpočet 3,3 mil. €.
- Opatření M 02 – **poradenské, řídicí a pomocné služby pro zemědělství**. Dotace pro poskytnutí poradenské služby. Rozpočet 4,5 mil. €.
- Opatření M 04 – **investice do hmotného majetku**. Toto opatření by mělo podporovat konkurenceschopnost malých a středních zemědělských podniků

a tím dosáhnout udržitelného hospodaření s přírodními zdroji. Jedná se o investice do zemědělských podniků, zpracování a uvádění produktů na trh, pozemkové úpravy, lesnická infrastruktura. Rozpočet 562,8 mil. €.

- Opatření M 06 – **rozvoj zemědělských podniků a podnikatelské činnosti**. Opatření by mělo být nápomocné ke generační obnově v zemědělství a zároveň by mělo vést ke zlepšení a usnadnění vstupu kvalifikovaných osob do zemědělství. Podpora zahájení činnosti mladých zemědělců, investice do nezemědělských činností, podpora agroturistiky, investice na podporu energie z obnovitelných zdrojů. Rozpočet 119,7 mil. €.
- Opatření M 08 – **investice do rozvoje lesních oblastí a zlepšování života schopnosti lesů**. Cílem opatření je ochrana životního prostředí a podpora využívání zdrojů. Podpora zavádění preventivních opatření v lesích, odstraňování škod způsobených povodněmi, neproduktivní investice v lesích, technika a technologie pro lesní hospodářství, obnova lesních porostů po kalamitách, investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin, přeměna porostů náhradních dřevin, technické vybavení dřevozpracujících provozoven. Rozpočet 67,6 mil. €.
- Opatření M 10 – **agroenvironmentálně-klimatické opatření (AEKO)**. Snahou je podpořit využití zemědělské půdy, které je v souladu s ochranou životního prostředí. Podpora bio pásů a zatravnění orné půdy – založení a údržba TP. Rozpočet 905 mil. €.
- Opatření M 11 – **ekologické zemědělství**. Podpora ekologického zemědělství, které je v souladu s ochranou životního prostředí a krajiny. Podpora hospodaření šetrného k životnímu prostředí. Rozpočet 331 mil. €.
- Opatření M 12 – **platby v rámci sítě Natura 2000 a podle rámcové směrnice o vodě**. Jedná se o pomoc zemědělcům při řešení znevýhodnění vyplívajícího z implementace evropských směrnic pro soustavu Natura 2000. Zákaz hnojení. Rozpočet 4,16 mil. €.
- Opatření M 13 – **platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními (LFA)**. Podpora zemědělců v LFA by měla vést k trvalému využívání zemědělské půdy a měla by přispívat k zachování venkovské krajiny. Udržení hospodaření v nepříznivých podmínkách. Rozpočet 677 mil. €.

- Opatření M 14 – **dobré životní podmínky zvířat**. Cílem je zlepšení podmínek hospodářských zvířat. Opatření je cíleno na dojný skot a prasata. Rozpočet 66,7 mil. €.
- Opatření M 15 – **lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů**. Podpora zachování příznivé druhové skladby, šetrný sběr reprodukovatelného materiálu. Rozpočet 7,8 mil. €.
- Opatření M 16 – **spolupráce**. Podpora konkurenceschopnosti malých a středních podniků, posílení výzkumu, inovací a technologického rozvoje. Podpora operačních skupin a projektů EIP, vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě, vývoje nových produktů, postupů a technologií při zpracování produktů a jejich uvádění na trh, sdílení zařízení a zdrojů, horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů. Horizontální a vertikální spolupráce při udržitelném zajišťování biomasy pro výrobu energie a v průmyslových procesech. Rozpočet 110,2 mil. €.
- Opatření M 19 – **podpora místního rozvoje na základě iniciativy LEADER**. Podpora aktivit rozvíjejících ekonomiku venkova, jejímž cílem je rozvoj venkova prostřednictvím místních obyvatel. Podpora provádění operací v rámci místní rozvojové strategie, příprava a provádění činností spolupráce místních akčních skupin. Rozpočet 153,7 mil. €.
- Opatření M 20 – **technická pomoc**. Podpora oblastí přípravy, řízení, monitorování, informování a komunikace.

3.3.5 Národní dotace

Po vstupu České republiky do Evropské unie lze národní dotace hrazené čistě ze státního rozpočtu České republiky, administrované tedy Ministerstvem zemědělství České republiky, rozdělit celkem do tří základních skupin. Zaprvé se jedná o podpory různého charakteru vyhlašované formou tzv. Zásad, které každoročně schvaluje aktuální ministr zemědělství, zadruhé jde o podpory směřující do lesního hospodářství a zatřetí o podpory směřující do vodního hospodářství.

K problematice národních dotací v zemědělství České republiky je nutné ještě obecně dodat, že výhradně z národních zdrojů podporuje Česká republika

prostřednictvím několika přesněji zacílených programů celou řadu potřebných aktivit. Těmito dotačními programy přispívá stát nejen k vyšší zemědělské produkci, ale také k udržování výrobního potenciálu českého zemědělství a jeho podílu na rozvoji venkovských regionů.

V současné době dochází, v logické návaznosti na situaci z předchozích let, k jisté stabilizaci spektra podpůrných programů. Velký důraz je přitom kladen nejen na prvky agro-environmentálního charakteru, jako je např. biologická a fyzikální ochrana jako náhrada chemické ochrany rostlin, budování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích a vinicích, ale také na takové programy na podporu ozdravování polních a speciálních plodin, jako je např. podpora prostorových a technických izolátů množitelského materiálu. Své místo si získaly také programy zaměřené proti rozšiřování nebezpečných nákaz hospodářských zvířat, které financuje např. Nákazový fond.

Ministerstvo zemědělství České republiky v této souvislosti dodává, že v neposlední řadě jsou to ale také programy, jejichž výsledky a zisk nelze přímo kvantifikovat, a přesto je jejich existence v rámci Národních dotací pro jednotlivé komodity nezbytná. Mezi takové aktivity lze jednoznačně zařadit například podporu včelařství anebo udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat (Ministerstvo zemědělství, 2011).

3.3.6 Podpůrný garanční a lesnický fond

Podstata činnosti tohoto fondu spočívá v poskytování podpor ve formě dotací úroků a garancí části jejich jistiny v případě úvěrů na ekonomicky návratné podnikatelské záměry v oblasti agrárního sektoru, a to primárně v rámci programu Zemědělec a programu Půda. Zdrojem finančních prostředků je tentokrát státní rozpočet České republiky, přičemž podpora se poskytuje pouze na investice, které nejsou považovány za přijatelné výdaje v rámci Programu rozvoje venkova.

Výše uvedené představuje teoretický či organizační rámec poskytování zemědělských dotací v České republice. V následujícím textu je nyní nutné upřesnit, jaké výsledky udělování a přijímání dotací přináší, a to jak z hlediska celkového

objemu poskytovaných dotací, tak i z hlediska přínosu pro národní ekonomiku České republiky.

3.4 Budoucnost dotací a společné zemědělské politiky Evropské unie

Podle Pítrové a kol. došlo v Evropské unii v oblasti zemědělství a rybolovu v souvislosti se vstupem Lisabonské smlouvy v platnost k několika relativně významným, ovšem ve svých důsledcích pouze dílčím, změnám. Ty se však týkají především společné rybářské politiky, konkrétně pak oblasti zachování biologických mořských zdrojů, což se České republiky samozřejmě netýká. Tato oblast byla na základě Lisabonské smlouvy vyjmuta ze sdílené pravomoci Evropské unie a členských států a naopak svěřena do výlučné pravomoci Evropské unie. Evropská unie touto změnou získala výlučné oprávnění k ochraně ryb a zachování biologických zdrojů moře, a to jak uvnitř Evropské unie, tak při uzavírání mezinárodních smluv. Oblast zemědělství a rybolovu, kromě zachování biologických mořských zdrojů, je však i nadále zařazena do kategorie sdílené pravomoci Evropské unie a členských států. Členské státy si tedy v tomto ohledu ponechají vliv.

Na tomto místě lze jen upřesnit, že společná zemědělská politika Evropské unie představuje takový soubor nástrojů a opatření, které ovlivňují zemědělskou produkci a její prvotní zpracování, rybolov a obchod se zemědělskými produkty. Lisabonská smlouva – ovšem s výjimkou mořského rybolovu, který se České republiky netýká – ji tedy ponechala ve zmíněné sdílené pravomoci. Další, a patrně mnohem významnější změny, však v tomto ohledu bezesporu přinesou důsledky současné krize, které vytvářejí velice intenzivní tlak na omezené finanční zdroje. Pokud vezmeme v úvahu, že přínos zemědělských dotací je přinejmenším diskutabilní, ba spíše negativní, pak je skutečně značně obtížné argumentovat pro pokračování dotační politiky ve stejném rozsahu.

Hynek Fajmon, český poslanec Evropského parlamentu, v kontextu reflexe důsledků aktuální ekonomické a také dluhové krize, těžce postihující členské státy Evropské unie, analyzuje téma budoucnosti financování společné zemědělské politiky po roce 2013. Již nyní je podle něj zřejmé, že se jedná o značně kontroverzní otázku,

rozdělující členské státy do několika táborů. Všechny se však shodují na nutnosti reformy.

Podle Fajmona a kol. by tato reforma měla zahrnovat následující aspekty:

- Snížení celkového objemu finančních prostředků věnovaných Evropskou unií na realizaci společné zemědělské politiky;
- Zvýšení finanční podpory rozvoje venkova a zlepšování kvality života na venkově, ovšem za současného snižování produkčních dotací;
- Dosažení celkově nižší míry regulace v agrárním sektoru;
- Dodržení symetrického přístupu, který by neznevýhodňoval, ale ani nezvýhodňoval žádné členské státy Evropské unie.

V rámci institucí Evropské unie v současné době probíhá diskuse o revizi rozpočtové politiky, a to jak na příjmové, tak i výdajové stránce unijního rozpočtu. Evropská komise již představila rámcový záměr, ovšem otázkou zůstává postoj Evropského parlamentu. Finanční krize totiž posunula úvahy o rozpočtové politice Evropské unie do jiných dimenzí, přičemž velice významnou roli v tomto ohledu hraje také nárůst důležitosti takových témat, jako je především energetická bezpečnost, priority nové strategie „EU 2020“ atd.

3.5 Finanční analýza podniku

Finanční analýzu lze chápat jako soubor činností, jejímž cílem je zjistit a vyhodnotit finanční situaci podniku. Měla by rozpoznat zdraví podniku a odhalit jeho slabé a silné stránky. Slabé stránky by mohly podnik do budoucna ohrozit na jeho stabilitě. Silné stránky by měl podnik v budoucnu využít jako příležitost.

Finanční analýza nám slouží k posouzení finančního zdraví podniku a k odhalení možných trendů budoucího vývoje sledovaných veličin. Podle Maříka by finanční analýza měla plnit dvě základní funkce a to prověření finančního zdraví podniku a vytvoření základu finančního plánu, který slouží k prognóze sledovaných veličin (Mařík a kol., 2007).

3.5.1 Ukazatele rentability

Zobrazují pozitivní nebo naopak negativní vliv řízení aktiv, financování firmy a likvidity na rentabilitu. Všechny ukazatele rentability mají podobnou interpretaci, neboť udávají, kolik Kč zisku připadá na 1 Kč jmenovatele (Kislingerová a kol., 2007).

Ukazatelé rentability ukazují schopnost podniku jednak vytvářet nové zdroje a jednak dosahovat zisku díky použití investovaného kapitálu (Valach a kol., 1999).

Pro finanční analýzu byly použity vybrané finanční ukazatele – ROA (rentabilita celkového vloženého kapitálu), ROE (rentabilita vlastního kapitálu) a ROS (rentabilita tržeb).

3.5.1.1 Rentabilita aktiv (ROA)

Podle Kislingerové je rentabilita aktiv klíčovým měřítkem rentability. Poměruje zisk s celkovými aktivy investovanými do podnikání bez ohledu na to, zda byla financována z vlastního kapitálu nebo kapitálu věřitelů.

$$\text{ROA} = \text{čistý zisk} / \text{aktiva}$$

3.5.1.2 Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)

Rentabilita vlastního kapitálu ukazuje, jak efektivně firma zhodnocuje prostředky, které do podnikání vložila. Měří, kolik čistého zisku připadá na jednu korunu investovaného kapitálu akcionářem (Kislingerová a kol., 2007).

$$\text{ROE} = \text{čistý zisk} / \text{vlastní kapitál}$$

3.5.1.3 Rentabilita tržeb (ROS)

Kislingerová uvádí, že ukazatel určuje, kolik Kč čistého zisku připadá na 1 Kč tržeb. Rentabilita tržeb vyjadřuje poměr mezi tím, z jaké části tržby kryjí náklady a z jaké části slouží k vytváření zisku.

$$\text{ROS} = \text{čistý zisk} / \text{tržby}$$

3.5.2 Swot analýza

SWOT analýza identifikuje silné (Strengths) a slabé (Weaknesses) stránky společnosti, ale i příležitosti (Opportunities) a hrozby (Threats) společnosti. Začáteční písmena v anglickém jazyce tvoří název analýzy - SWOT analýza.

Příkladem silných stránek - předností podle Horákové jsou: kvalitní výrobky, tradice značky, nízké výrobní náklady, příznivé dopravní spojení, kvalifikovaná pracovní síla, vysoká úroveň marketingové komunikace, dobrá finanční situace. Oproti tomu slabé stránky (kritické místo) jsou např. nekvalitní výrobek, vysoká zadluženost, konzervativní přístup k inovačnímu procesu, špatná pověst, chybná propagační kampaň velká vzdálenost trhu (Horáková, 2000).

SWOT analýzu definuje i Jakubíková. Podle Jakubíkové je cílem analýzy identifikovat, do jaké míry jsou současná strategie firmy a její specifická silná a slabá místa relevantní a schopné se vyrovnat se změnami, které nastávají v prostředí (Jakubíková, 2009).

4. Zhodnocení podkladových údajů

Tento projekt je zaměřen na rozbor hospodaření vybraných zemědělských podniků a vyčíslení vlivu dotací na jejich hospodaření. Jedná se o dva zemědělské podniky, které se nachází ve středočeském a plzeňském kraji. Veškeré informace použité v práci byly čerpány z interních údajů firem (rozvaha, hospodářský výsledek, výkazy zisků a ztrát, atd.) nebo externích údajů, a to konkrétně z webových stránek dostupných z www.justice.cz.

4.1 Zemědělská společnost Stránka spol. s. r. o.

Zemědělská společnost Stránka spol. s.r.o. se nachází ve Středočeském kraji v severovýchodní části okresu Mělník. Podle kategorizace zemědělského území spadá společnost do řepařské výrobní oblasti, kde reliéf terénu je rovinný až mírně vlnitý. Nadmořská výška 250 – 350 m. Průměrná roční teplota vzduchu je 8- 9 °C. Průměrný roční úhrn srážek 500 – 650 mm. Převládají černozemní a hnědozemní půdy na spraších a sprašových hlínách, nivní půdy na nivních uloženinách. Podle zrnitostního složení převažují půdy hlinité, hluboké, aluviální, písčitohlinité.

Zabývá se rostlinnou výrobou, dříve se společnost věnovala i živočišné výrobě a to chovu prasat, který byl ale vzhledem k nízkým výkupním cenám ztrátový a tak byla živočišná výroba v roce 2011 zrušena. Od roku 2012 se tedy společnost zabývá pouze rostlinnou výrobou. Přehledné údaje znázorňuje tabulka č. 4. Téměř všichni zaměstnanci pracující v zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o. jsou obyvateli dotyčné obce nebo blízkého okolí. Počet obyvatel v obci Stránka činí 221 osob.

Výměra posuzovaného podniku skýtá 944,34 ha orné půdy.

Tabulka č. 4: Výsledky sklizně pěstovaných plodin (t/ha)

Plodina	Čistý výnos t.ha-1				
	2011	2012	2013	2014	2015
Pšenice ozimá	8,06	7,17	6,93	9,1	9,69
Řepka ozimá	2,68	3,86	3,86	4,4	4,61
Ječmen jarní	5,82	5,8	6,73	7,5	7,39
Cukrovka – bez přepočtu	60,77	70,92	70,52	68,75	54,39

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o.

4.1.1 Personální struktura zemědělské společnosti

Podnik je velmi dobře vybaven mechanizačními prostředky a proto je schopen dělat veškeré práce samostatně. Pouze sklizeň cukrovky zabezpečují službou, protože stroje na sklizeň cukrovky jsou příliš drahé a nákup stroje by se ekonomicky nevyplatil. Podnik má dostatečné skladové prostory, které umožňují prodej komodit i v pozdějších měsících po sklizni. Společnost veškerou půdu orá a nepoužívá minimalizaci, každý rok část půdy prohlubuje pro lepší strukturu půdy a snížení zhutnění. Veškerou organickou hmotu zaorávají a využívají zelené hnojení (meziplodiny), protože nemají živočišnou výrobu a nahrazují tak organická hnojiva.

V roce 2015 v podniku pracovalo 17 zaměstnanců (nyní 15), z toho 3 na zkrácený pracovní úvazek a mzdové náklady činily 6 866 879 Kč, což zajistilo nadprůměrné mzdy pro kvalifikované zaměstnance, kteří odvádí kvalitní práci pro ziskovost Zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o. Společníků je 18, z toho 5 pracuje v podniku. V porovnání s předchozími roky došlo k nárůstu průměrné měsíční mzdy. Přesný rozpis mezd je patrný z tabulky č. 5.

Tabulka č. 5: Mzdové náklady podniku v roce 2015 (v tis. Kč)

Mzdové náklady	6 869
Odvody zdrav. A soc. pojištění	2 342
Průměrná mzda v Kč	33 661

Zdroj: Zemědělská společnost Stránka spol. s.r.o., 2015

4.1.2 Majetková struktura zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o.

Struktura společnosti se skládá z dlouhodobého majetku, finančního a oběžného majetku. Na konci roku 2015 vykázal podnik ve své rozvaze dlouhodobý majetek v hodnotě 29 380 tis. Kč. Od předchozích let došlo k nárůstu.

Jedná se především o stavby podniku, zemědělskou techniku, pozemky a finanční prostředky v bance. Zásoby jsou stejně jako u ostatních podniků rozděleny na materiál a nedokončenou výrobu. Dlouhodobý finanční majetek je tvořen krátkodobým

finančním majetkem, finančními prostředky v bance i v pokladně. Pro lepší porovnání byly zvoleny roky 2012 až 2014.

Tabulka č. 6 Majetková struktura podniku 2012 – 2015 (v tis. Kč)

ROK	2012	2013	2014	2015
Dlouhodobý hmotný majetek	21 241	26 217	28 147	30 470
Pozemky	13 107	19 354	21 168	21 936
Stavby	8 857	8 857	3 830	3 802
Samostatné movité věci	6 176	4 933	4 785	6 373
Nedokončený dl. hmotný majetek	368	368	368	368
Finanční majetek (Peníze a účty v bance)	7 235	8 946	7 288	3 280
Zásoby	10 571	11 649	13 992	18 146
Materiál	4 431	4 610	4 321	7 360
Nedokončená výroba	4 725	4 936	6 728	10 786

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o.

4.1.3 Kapitálová struktura Zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o.

Kapitálová struktura majetku je tvořena jednak vlastními a jednak cizími zdroji. Jak je patrné z tabulky č. 7, kde je znázorněna kapitálová struktura, podíl cizího kapitálu činí téměř 29%.

Tabulka č. 7: Kapitálová struktura majetku (v tis. Kč)

	2012	2013	2014	2015
Vlastní kapitál	39 996	45 854	48 116	61 877
Základní kapitál	840	840	840	840
Kapitálové fondy	7 071	7 071	7 144	7 144
Fondy ze zisku	1 655	3 130	6 207	7 017
Rezervní fondy	981	981	981	981
Výsledek hospodaření minulých let	11 304	24 664	24 694	30 925
Výsledek hospodaření běžného roku	16 124	10 148	10 512	7 608
Cizí kapitál	12 757	12 838	13 780	7 779
Dlouhodobé závazky	-38	-12	253	-672
Krátkodobé závazky	6 788	3 208	6 501	3 260
Bankovní úvěry a výpomoci	6 007	9 643	7 026	5 191

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o.

4.1.4 Výsledky hospodaření

Výsledky hospodaření zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o. jsou velmi dobré, což ukazují výsledky za posledních 5 let uvedené v tabulce č. 8. Růst cen nákladů, výkyvy cen komodit a přízeň či nepřízeň počasí mají vliv na rozdílné výsledky hospodaření v jednotlivých letech. Takové je prostě zemědělství. V roce 2012 dochází ke zdánlivě nejvyšším ziskům, ale tento nárůst je způsoben zrušením živočišné výroby

v roce 2011. V roce 2012 došlo k prodeji technického vybavení a zázemí a proto je celkový zisk o tolik vyšší než v ostatních letech.

Tabulka č. 8: Výsledek hospodaření (v tis. Kč)

	2011	2012	2013	2014	2015
Výnosy	47155	58308	50862	54793	48361
Náklady	36737	38514	38522	41560	39150
Zisk	10418	19794	12340	13233	9211

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů Zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o.

4.1.5 Přehled čerpaných dotací

Stejně jako ostatní zemědělské podniky je i Zemědělská společnost Stránka spol. s.r.o. nucena čerpat dotační prostředky, jak z národních tak i evropských zdrojů. I když je z výsledků hospodaření a získaných dotací patrné, že společnost má dobré zisky a je konkurence schopná i přes nepříznivé klimatické podmínky, které v roce 2013 a 2014 panovaly.

Pro podnikatelskou činnost využívá společnost Jednotné platby na plochu (SAPS), která se skládá i s doplňkových plateb na plochu (Top-Up). Dotační program pro méně příznivé oblasti LFA posuzovaná společnost nečerpá. Oddělená platba na cukr byla z evropských fondů naposledy vyplacena v roce 2014. V roce 2015 byla vyplacena ze zdrojů Ministerstva zemědělství. Pro snadnější orientaci čerpaných dotací jsou údaje uvedené v tabulce č. 9. Při porovnávání je jasně patrné, že v roce 2014 byly dotace podstatně vyšší než v roce 2013. Což je podle všeho způsobeno koncem dotačního období 2007 – 2013, kdy docházelo k přerozdělení nevyčerpaných podpor a do vyčerpání plateb.

Tabulka č. 9: Přehled dotací čerpaných v letech 2012 – 2015

Dotace	2012	2013	2014	2015
	částka	částka	částka	částka
SAPS	5 681 000	5 682 000	5 691 000	3 301 000
TOP-UP			178 000	181 000
Meziplodiny				1 700 000
Oddělená platba za cukr	2 577 000	2 578 000	2 824 000	945 000
Celkem	8 258 000	8 260 000	8 693 000	6 127 000

Zdroj: Zemědělská společnost Stránka spol. s.r.o.

Jak je patrné z tabulky č 9, nejvyšší podíl dotačních prostředků tvoří právě jednotné platby na plochu, tato platba tvoří v roce 2012 45%, v roce 2013 68% všech přijatých dotací, v roce 2014 65 % a v roce 2015 54%. I když by se společnost dokázala obejít bez dotačních příspěvků, jak říká sám předseda: „byli bychom sami proti sobě, kdybychom nevyužili veškerých možností, jak získat do podniku peníze.“

4.2 Zemědělská společnost AD a.s.

Na žádost vybraného podniku, který si přál, aby jeho název zůstal v anonymitě, je v práci uváděn jako podnik Zemědělská společnost AD a.s.

Vybraná zemědělská společnost AD a.s. se nachází v Plzeňském kraji, okres Domažlice. Podle kategorizace zemědělského území spadá do obilnářské výrobní oblasti. Reliéf terénu je mírně zvlněný až svažité. Nadmořská výška 300 – 600 m. Průměrná roční teplota 5 – 8,5 °C. Průměrný roční úhrn srážek 550 – 700 mm. Půdy jsou různorodé od hnědozemí a illimeneralizovaných půd až po glejové půdy. Podle zrnitostního složení jsou půdy hlinitopísčité až jílovité s různým stupněm skeletovitosti. Vybraný podnik se zabývá rostlinnou i živočišnou výrobou. Toto je důležité především z ekonomického pohledu. Podnik se zabývá i vedlejší činností. Jedná se o provozování služeb, a to konkrétně provoz čerpací stanice i autojeřábu, dále nabízí možnost ubytování. Čerpací stanice slouží nejen pro vlastní potřebu podniku, ale i pro potřebu veřejnosti. Podnik zaměstnává přes 60 zaměstnanců. Patří mezi významné podniky

ve svém okolí. A to především díky nabídce pracovních příležitostí nejen pro místní obyvatele, ale i spádové obce. Počet obyvatel v obci činí 412 osob.

Výměra zemědělské společnosti AD a.s. činí 1192,07 hektarů orné půdy, 482,14 hektarů trvalých travních porostů. Celkem to činí 1680,84 hektarů. Přehledné údaje znázorňuje tabulka č. 10. Podnik se zaměřuje především na pěstování ozimé pšenice a ječmene. Živočišná výroba představuje 1398 kusů skotu ve výkrmu, jak je přehledně znázorněno v tabulce č. 11.

Tabulka č. 10: Výsledky sklizně pěstovaných plodin společnosti AD a.s. (t/ha)

Plodina	Čistý výnos t.ha ⁻¹				
	2011	2012	2013	2014	2015
Pšenice ozimá	5,68	5,68	6,22	5,86	5,81
Řepka ozimá	3,71	3,85	4,24	3	3,28
Ječmen jarní	4,31	3,47	4,2	4,23	4,03
Ječmen ozimý	3,7	3,63	5,93	3,77	4,14

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů společnosti AD a.s.

Tabulka č. 11: Průměrné stavy zvířat zemědělské společnosti AD a.s.

Kategorie zvířat	Ks	Užitkovost		
		2013	2014	2015
Krávy	583	18,94	19,57	20,43
Kategorie zvířat	Kus	Přírůstky x		
Býci do 8 měsíců	144	0,906		
Jalovice do 8 měsíců	219	0,855		
Býci nad 8 měs. - 1 rok	7	1,115		

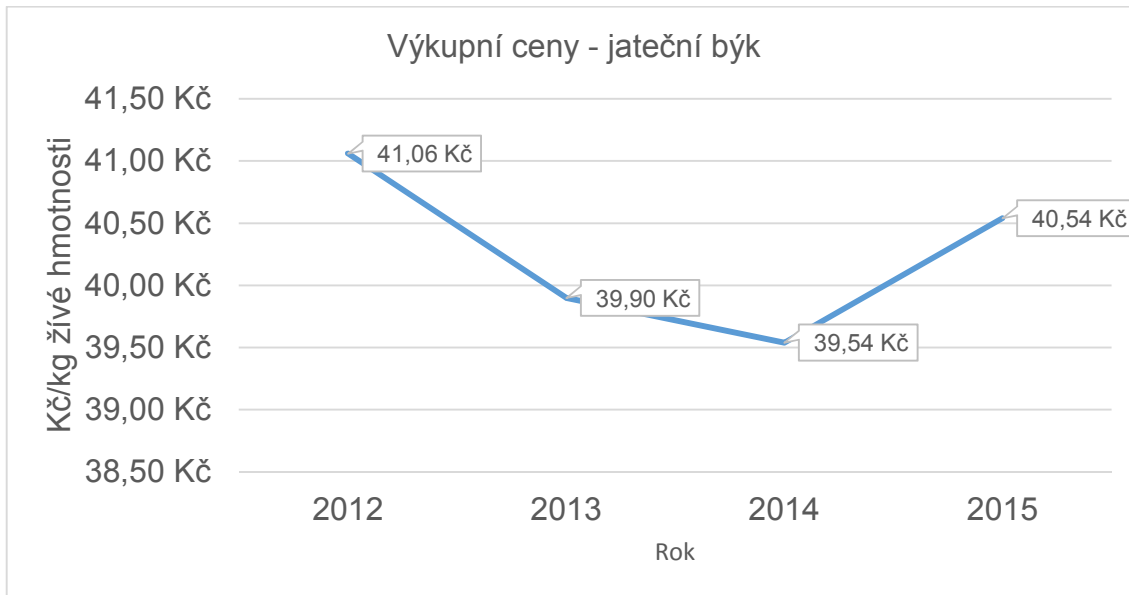
Jalovice nad 8 měs. -1rok	88	0,704
Jalovice nad 1 rok a do 2 let	233	0,65
Býci nad 1 rok a do 2 let	99	1
Jalovice nad 2 roky	25	0,65
Celkem	1398	

Poznámka: x přírůstky jsou uvedeny v jednotkách kg/ks/den, užitkovost je v jednotkách l/kus/den

Zdroj: společnost AD a.s.

Tabulka č. 11 ukazuje průměrné stavy zvířat za poslední 3 roky (2013 – 2015). Jedná se o býky ve výkrmu a produkci chovných plemenných zvířat. Užitkovost znázorňuje mléčnou užitkovost krav, přesněji jejich průměrnou denní dojivost za poslední 3 roky v jednotkách l/kus/den. Společnost se specializuje na chov červeného strakatého skotu (český strakatý skot) pro mléko a maso. Výkupní ceny jatečních býků za poslední 4 roky, tedy období 2012 – 2015 znázorňuje graf č. 3.

Graf č. 3 Vývoj výkupních cen jatečních býků.

Zdroj: vlastní zpracování dle informací společnosti AD a.s.

4.2.1 Personální struktura zemědělské společnosti AD a.s.

Podnik zaměstnává přes 60 zaměstnanců. Nejvíce zaměstnanců pracuje v živočišné výrobě. Společnost pokryje svými zaměstnanci veškeré činnosti v podniku.

Během letní sezóny, kdy probíhají sklizně, někdy najímá výpomoc na čerpací stanici i pomocné síly při sklizni. Toto přináší podniku jednoznačně ekonomický efekt, a to z důvodu že si podnik v převážné části roku vystačí se svými zaměstnanci. Tím velmi ušetří na mzdových nákladech.

V roce 2015 činily mzdové náklady společnosti AD a.s. 20 223 000 Kč, jak je patrné z tabulky č. 3. Pro porovnání s rokem 2014 došlo k mírnému nárůstu. Konkrétně mzdové náklady v roce 2014 činily 18 689 000 Kč. Mírný nárůst s velkou pravděpodobností zapříčinilo navýšení průměrné měsíční mzdy.

Tabulka č. 12: Mzdové náklady zemědělské společnosti AD a.s. v roce 2015 (v tis. Kč)

Mzdové náklady	16 736
Odvody zdrav. a soc. pojištění	5 684
Průměrná mzda v Kč	21 064

Zdroj: společnost AD a.s., 2015

4.2.2 Majetková struktura zemědělské společnosti AD a.s.

Majetková struktura společnosti AD a.s. se skládá z dlouhodobého majetku, finančního a oběžného majetku. Na konci roku 2015 vykázal podnik ve své rozvaze dlouhodobý majetek v hodnotě 95 500 000 Kč.

Tabulka č. 13: Majetková struktura společnosti AD a.s. 2012 – 2015 (v tis. Kč)

ROK	2012	2013	2014	2015
Dlouhodobý hmotný majetek	83620	92032	98535	95500
Pozemky	3803	5462	9878	10212
Stavby	55231	69082	68335	68124
Samostatné movité věci	13405	10813	13334	13896
Pěstitelské celky	0	0	0	0

Zvířata	6027	6340	6668	6945
Nedokončený dl. hmotný majetek	5514	335	320	320
Finanční majetek	7301	6057	6701	7415
Peníze	176	42	19	12
Účty v bance	51	6015	6682	6973
Zásoby	26617	27997	31778	32317
Materiál	1629	1456	1225	1094
Nedokončená výroba	5815	5547	5957	5986
Výrobky	6698	9462	12750	15406
Zvířata	12023	11149	11397	11581
Zboží	452	383	449	493

Zdroj: vlastní zpracování dle společnosti AD a.s.

Jedná se především o stavby podniku – administrativní a hospodářské budovy, dále o zemědělskou techniku a v neposlední řadě pěstitelské celky, na nichž podnik hospodaří. Zásoby jsou v podniku rozděleny typicky pro zemědělské odvětví, a to na materiál, výrobky, nedokončenou výrobu a zvířata. Dlouhodobý finanční majetek je tvořen vlastnictvím cenných papírů, krátkodobým finančním majetkem, poté i finančními prostředky v bance i v pokladně. Pro lepší přehlednost je majetek podniku znázorněn v tabulce č. 13. Pro lepší porovnání a přehlednost byly zvoleny roky 2012 až 2015.

4.2.3 Kapitálová struktura zemědělské společnosti AD a.s.

Kapitálová struktura majetku je tvořena vlastními a cizími zdroji. Jak je znázorněno v tabulce č. 14.

Tabulka č. 14: Kapitálová struktura majetku zemědělské společnosti AD a.s. (v tis. Kč)

	2012	2013	2014	2015
Vlastní kapitál	88620	104577	114739	115147
Základní kapitál	67012	67236	67236	67236
Kapitálové fondy	-144	14127	14094	13920
Rezervní fondy	18828	21433	22916	22734
Výsledek hospodaření minulých let	10	-24	-24	-24
Výsledek hospodaření běžného roku	2914	1805	10517	9500
Cizí kapitál	37161	28792	31829	30203
Dlouhodobé závazky	19806	5421	5734	5923
Krátkodobé závazky	8841	8444	15286	13405
Bankovní úvěry a výpomoci	8514	14921	10809	9708

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů společnosti AD a.s.

V tabulce č. 14 je přehledně znázorněna kapitálová struktura podniku. Jak je patrné z tabulky, podíl cizího kapitálu je necelých 27%. V roce 2013 došlo k výraznému navýšení bankovního úvěru, a to na 14 921 tis. Kč. Na tomto navýšení bankovního úvěru se podílí především rekonstrukce teletníku, který podnik financoval především z úvěru. V průběhu následujících let dochází k umazávání bankovního úvěru.

4.2.4 Výsledky hospodaření zemědělské společnosti AD a.s.

Výsledky hospodaření společnosti jsou uspokojivé. Jak je patrné z tabulky č. 15 došlo k výraznému zvýšení hospodářského výsledku. Tento nárůst způsobil především růst cen komodit. Je potřeba vzít v úvahu, že se jedná o zemědělský podnik a ten ovlivňuje celá řada dalších aspektů.

Tabulka č. 15: Výsledek hospodaření zemědělské společnosti AD a.s. (v tis. Kč)

	2011	2012	2013	2014	2015
Výnosy	91 137	99 454	92 586	105 558	103 500
Náklady	86 520	96 540	90 781	95 041	93 977
Zisk	4 617	2 914	1 805	10 517	9 523

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů společnosti

4.2.5 Přehled čerpaných dotací zemědělské společnosti AD a.s.

Zemědělská společnost AD a.s. pro zvýšení své produktivity a podpoření konkurenceschopnosti na trhu je nucena čerpat, stejně jako ostatní společnosti v zemědělské oblasti, podpůrné dotační prostředky nejen z národních, ale i z evropských zdrojů.

Pro svou podnikatelskou činnost využívá společnost Jednotné platby na plochu (SAPS), ve které jsou zahrnuty i doplňkové platby k jednotné platbě na plochu (Top-Up). Dále čerpá podnik dotační podporu LFA. Dotace LFA pomáhají v zemích s převahou malých rodinných farem udržovat zaměstnanost na venkově tím, že doplní finanční zdroje farmy a umožní jí tak přežít.

Pro lepší přehlednost jsou čerpané dotace uvedené v tabulce č. 16. Při porovnání let byly čerpané dotace nejvyšší v roce 2013. Tento růst způsobilo především navýšení dotací SAPS.

Tabulka č. 16: Přehled dotací čerpaných zemědělskou společností AD a.s. v letech 2012 - 2015

Dotace	2012	2013	2014	2015
	částka	částka	částka	částka
SAPS	9 381 124	10 271 000	9 767 000	8 556 000
LFA	2 467 876	2 419 000	2 359 000	1 470 000
TOP-UP	287 000	274 000	284 000	253 000
Meziplodiny	254 000	212 000	210 000	208 000
Celkem	12 390 000	13 176 000	12 620 000	10 487 000

Zdroj: vlastní zpracování dle údajů společnost AD a.s.

5. Vlastní projekt

Vlastní projekt této práce tvoří finanční analýza obou zemědělských společností. Cílem finanční analýzy je rozbor společností a vyčíslení vlivu dotací na hospodaření. Na základě vlastního šetření stanovit SWOT analýzu a další možnosti rozvoje.

Pro zhodnocení vlivu dotací byla použita metoda finanční analýzy. Tato metoda používá základní data finančních výkazů, a to konkrétně údajů z rozvahy, výkazů zisků a ztrát, cash-flow a z výsledků hospodaření podniku.

Pro účely srovnání a prokázání vlivu čerpání dotací byly použity finanční analýzy zemědělské společností. Jednalo se o vybrané finanční ukazatele – ROA (rentabilita celkového vloženého kapitálu), ROE (rentabilita vlastního kapitálu) a ROS (rentabilita tržeb).

Ukazatelé rentability ukazují schopnost podniku jednak vytvářet nové zdroje a jednak dosahovat zisku díky použití investovaného kapitálu.

5.1 Finanční analýza Zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o.

5.1.1 Rentabilita vlastního kapitálu ROE

Vyjadřuje výnosnost vloženého kapitálu.

Výstupy nevykazují skutečný stav silných a slabých stránek společnosti ani finanční situaci podniku. Z tohoto důvodu byla provedena srovnávací analýza dvou situací v zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o.

Jedná se o následující situace:

- a) Hospodaření zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o. s dotační podporou
  - b) Hospodaření zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o. bez dotační podpory
- Použitá data jsou brána z čtyřletého období (2012 – 2015) a to z důvodu lepší průkaznosti dosažených výsledků.

ROE = ČISTÝ ZISK / VLASTNÍ KAPITÁL

Tabulka č. 17: Rentabilita vlastního kapitálu – ROE

	2012	2013	2014	2015
Vlastní kapitál	39 996	45 854	48 116	61 877
Hospodářský výsledek	16 124	10 148	10 512	7 608
Hospodářský výsledek bez dotací	7 866	1 888	1 819	1 481
Rentabilita vlastního kapitálu	0,4031	0,2213	0,2185	0,123
Rentabilita vlastního kapitálu bez dotací	0,1966	0,0414	0,0378	0,0239
Rentabilita vlastního kapitálu v %	40,31%	22,13%	21,85%	12,30%
Rentabilita vlastního kapitálu bez dotací v %	19,66%	4,14%	3,78%	2,39%

Zdroj: vlastní zpracování

Jak je patrné z tabulky č. 17, hodnota rentability vlastního kapitálu dosáhla v roce 2012 40,31%, v roce 2013 22,13 %, v roce 2014 21,85%, v roce 2015 12,3%. Je tedy patrné, že nejlepší byl pro společnost rok 2012. Lze konstatovat, že vložený kapitál je velice dobře reprodukován. V případě absence dotací to pro podnik téměř nic neznamená. Pokud nebude podnik čerpat dotace, bude kapitál reprodukován méně, ale úměrně k zisku. Na společnost to nebude působit negativně. Ukazatele rentability zůstávají v kladných hodnotách a to v roce 2012 19,66%, v roce 2013 4,14 %, v roce 2014 3,78% a v roce 2015 2,39%.

5.1.2 Rentabilita celkového vloženého kapitálu ROA

Vyjadřuje celkovou efektivnost podniku. Stejně jako v předchozí situaci byla použita srovnávací analýza dvou situací.

Jedná se o následující situace:

- a) Hospodaření zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o. s dotační podporou
  - b) Hospodaření zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o. bez dotační podpory
- Použitá data jsou pro lepší obraznost brána z období 4 let a to roků 2012 - 2015.

$$\text{ROA} = \text{ČISTÝ ZISK} / \text{CELKOVÁ AKTIVA}$$

Tabulka č. 18: Rentabilita celkového kapitálu ROA

	2012	2013	2014	2015
Aktiva	52 753	58 692	61 896	69656
Hospodářský výsledek	16 124	10 148	10 512	7 608
Hospodářský výsledek bez dotací	7 866	1 888	1 819	1 481
Rentabilita celkového kapitálu	0,3056	0,1729	0,1698	0,1092
Rentabilita celkového kapitálu bez dotací	0,1491	0,0322	0,0293	0,0213
Rentabilita celkového kapitálu v %	30,56%	17,29%	16,98%	10,92%
Rentabilita celkového kapitálu bez dotací v %	14,91%	3,22%	2,93%	2,13%

Zdroj: vlastní zpracování

Rentabilita aktiv ukazuje, do jaké míry se daří společnosti z dostupných aktiv regenerovat zisk. Jak ukazuje tabulka č. 18, činí rentabilita celkového kapitálu včetně dotací v roce 2012 30,56%, v roce 2013 17,29 %, v roce 2014 16,98% a v roce 2015 10,92%. Druhý ukazatel ukazuje rentabilitu bez dotačních příspěvků. Jak je, patrné z

tabulky č. 18 společnost je rentabilní i bez dotačních příspěvků. Výsledná rentabilita je sice nižší, ale zůstává v kladných číslech, a to v roce 2012 14,91%, v roce 2013 3,22%, v roce 2014 2,93% a v roce 2015 2,13%.

5.1.3 Rentabilita tržeb ROS

Vyjadřuje procentuální podíl výsledku hospodaření na tržbách z prodeje výrobků, zboží či služeb. Stejně jako v předchozích dvou případech je hodnoceno období 4 let a to roků 2012 – 2015.

$$\text{ROS} = \frac{\text{ČISTÝ ZISK}}{\text{TRŽBY}}$$

Tabulka č. 19 Rentabilita tržeb – ROS

	2012	2013	2014	2015
Tržby	49 810	42 347	45 541	43 214
Hospodářský výsledek	16 124	10 148	10 512	7 608
Hospodářský výsledek bez dotací	7 866	1 888	1 819	1 481
Rentabilita tržeb	0,3237	0,2396	0,2308	0,1761
Rentabilita tržeb bez dotací	0,1579	0,0446	0,0399	0,0342
Rentabilita tržeb v %	32,37%	23,96%	23,08%	17,61%
Rentabilita tržeb bez dotací v %	15,79%	4,46%	3,99%	3,42%

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel rentability tržeb zdůrazňuje, kolik korun zisku připadne na 1 Kč tržeb. Z výše uvedené tabulky č. 19 je patrné, že v obou případech ukazatelé dosahují kladných

hodnot a to s dotačním programem v roce 2012 32,37%, v roce 2013 23,96%, v roce 204 23,08%, v roce 2015 17,61% a bez dotačního programu v roce 2012 15,79%, v roce 2013 4,46%, v roce 2014 3,99% a v roce 2015 3,42%.

Provedením výzkumu bylo prokazatelně zjištěno, že zemědělská společnost by se v případě absence dotačních prostředků nacházela v kladných číslech. Podnik je velice lukrativní pro budoucí investory a jeho postavení na trhu je velice stabilní. Jeho zisky jsou velmi vyrovnané i v nepříznivých klimatických podmínkách, které panovaly v minulých letech.

5.1.4 SWOT analýza

SWOT analýza identifikuje silné (Strengths) a slabé (Weaknesses) stránky společnosti, ale i příležitosti (Opportunities) a hrozby (Threats) společnosti.

V následující tabulce č. 20 jsou přehledně znázorněny silné a slabé stránky společnosti a zároveň vymezeny příležitosti a hrozby podniku. SWOT analýza je sestavena na základě podkladů poskytnutých Zemědělskou společností Stránka spol. s.r.o. Takto vypadají podle společnosti její silné a slabé stránky.

Tabulka č. 20 SWOT analýza Zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o.

	Silné stránky	Slabé stránky
Vnitřní původ	inovace technologií	absence vlastních organických hnojiv
	kvalifikovaná a kvalitní pracovní síla	omezená výrobní kapacita
	kvalitní zemědělská technika	omezená skladová kapacita
	investice do rozvoje	
	produkce kvalitních komodit	
	úrodnost půdy	

Vnější původ	Příležitosti	Ohrožení
	využití problémů konkurence	legislativní změny
	nárůst prodeje současným zákazníkům	konkurence
	možnost čerpání fondů a dotací EU	navyšování cen od dodavatelů
	rostoucí zájem o rozvoj venkova	průběh počasí v sezóně
	ztráta zákazníků	

Zdroj: vlastní zpracování

5.1.5 Hrozby a nedostatky Zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o.

Mezi slabé stránky společnosti a s tím související možnosti ohrožení patří především legislativa a výkupní cena komodit. Velkou hrozbou je i tlak obchodních řetězců na snižování výkupních cen. Dále pak zvyšující se ceny dodavatelů energie, hnojiva, postřiky atd. Obrovskou hrozbou posledních let všech zemědělských podniků je nepřízeň počasí.

Nedostatkem zemědělského podniku jsou zastaralé technické stroje, i když i s tím se podnik se podnik snaží dělat pokroky a dochází pozvolné obměně technického vybavení.

5.1.6 Možnosti dalšího rozvoje Zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o.

Na základě provedené analýzy byly stanoveny slabé a silné stránky podniku, a Největší příležitostí pro podnik není možnost čerpání dotací, společnost je dostatečně stabilní i bez podpůrných dotačních programů. Proto je pro společnost největší příležitostí rozšíření obhospodařovaných pozemků ať již nákupem pozemků či pronájmem. Díky nárůstu obhospodařované plochy dojde k možnosti obsloužit více zákazníků.

Společnost by se měla držet strategie SO, což jsou silné stránky a příležitosti. Měli by pracovat na rozvoji a podpoře svých silných stránek, jako například zvyšovat kvalifikovanost svých zaměstnanců, zachovávat či zvyšovat kvalitu svých komodit a efektivně investovat do rozvoje společnosti. Dále by měl podnik využívat příležitostí, mezi které spadá podpora rozvoje venkova, využití své stability a síly k oslabení konkurence a získání vyššího počtu zákazníků.

Podnik by měl i nadále využít všechny přístupné dotace do rostlinné výroby, aby byl ještě více konkurence schopný. Dále by se podnik měl snažit o celkovou stabilizaci rostlinné výroby, a aby se podniku lépe dařilo, tak by se měl snažit o vyšší produktivitu práce a zároveň uspořít přebytečná pracovní místa.

5.2 Finanční analýza zemědělské společnosti AD a.s.

5.2.1 Rentabilita vlastního kapitálu ROE

Ukazatelé rentability ukazují schopnost podniku jednak vytvářet nové zdroje a jednak dosahovat zisku díky použití investovaného kapitálu.

Stejně jako u předchozího posuzovaného podniku výstupy nevykazují skutečný stav silných i slabých stránek podniku ani finanční situaci podniku. Z tohoto důvodu byla provedena srovnávací analýza dvou situací v podniku AD a.s. Jedná se, stejně jako u předchozí posuzované společnosti o dvě následující situace:

- A) hospodaření zemědělské společnosti AD a.s. s dotační podporou
- B) hospodaření zemědělské společnosti AD a.s. při absenci finanční podpory

Rentabilita vlastního kapitálu vyjadřuje výnosnost vloženého kapitálu. Pro lepší přehlednost a průkaznost dosažených výsledků, bylo použito období 4 let a to roky 2012 – 2015.

ROE = ČISTÝ ZISK / VLASTNÍ KAPITÁL

Tabulka č. 21 Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)

	2012	2013	2014	2015
Vlastní kapitál	88 620	104 577	114 739	115 147
Hospodářský výsledek	2 914	1 805	10 517	9500
Hospodářský výsledek bez dotací	-9 476	-11 371	-2 103	-987
Rentabilita vlastního kapitálu	0,0328	0,0173	0,0916	0,0825
Rentabilita vlastního kapitálu bez dotací	-0,1069	-0,1087	-0,0183	-0,0086
Rentabilita vlastního kapitálu v %	3,28%	1,73%	9,16%	8,25%
Rentabilita vlastního kapitálu bez dotací v %	-10,69%	-10,87%	-1,83%	-0,86%

Zdroj: dle vlastního zpracování

Jak je patrné z tabulky č. 21, hodnota rentability vlastního kapitálu dosahuje v pozorovaném období nižších hodnot v roce 2012 je to 3,28 %, v roce 2013 dochází k dalšímu poklesu na 1,73%. K nárůstu dochází v roce 2014, kde rentabilita skokově narůstá na 9,16%. V roce 2015 dochází opět k mírnému poklesu na 8,25%. Lze konstatovat, že vložený kapitál je reprodukován úměrně ke svému zisku.

Rentabilita vlastního kapitálu v případě absence dotace je po celé posuzované období v záporných číslech, které jsou v letech 2012 a 2013 téměř totožné -10,69% a -10,87%. Opět v roce 2014 dochází k mírnému zlepšení a hodnota ROE bez dotací je -1,83%, ale stále zůstává v záporných číslech. Nejvyššího zlepšení je dosaženo v roce 2015, kdy hodnota dosahuje -0,86%. Pro podnik by případné nečerpání zemědělských dotací znamenalo obrovské existenční problémy. S tím souvisí i stabilita podniku a

možnost investic zvenčí. Pokud by podnik nečerpal dotace a pohyboval by se stále v záporných číslech. Investice věřitele do takového podniku by byla příliš riziková.

5.2.2 Rentabilita celkového vloženého kapitálu ROA

Vyjadřuje celkovou efektivnost podniku. Stejně jako v předchozí situaci byla použita srovnávací analýza dvou situací.

Použitá data jsou pro lepší obraznost brána z období 4 let a to roků 2012 - 2015.

$$\text{ROA} = \frac{\text{ČISTÝ ZISK}}{\text{CELKOVÁ AKTIVA}}$$

Tabulka č. 22 Rentabilita celkového kapitálu (ROA)

	2012	2013	2014	2015
Aktiva celkem	125781	133369	146568	145350
Hospodářský výsledek (čistý zisk)	2 914	1 805	10 517	9500
Hospodářský výsledek bez dotací	-9476	-11 371	-2 103	-987
Rentabilita celkového kapitálu	0,0232	0,0135	0,0718	0,0654
Rentabilita celkového kapitálu bez dotací	-0,0753	-0,085	-0,014	-0,0068
Rentabilita celkového kapitálu v %	2,32%	1,35%	7,18%	6,54%
Rentabilita celkového kapitálu bez dotací v %	-7,53%	-8,53%	-1,43%	-0,68%

Zdroj: vlastní zpracování

Rentabilita aktiv ukazuje, do jaké míry se daří podniku z dostupných aktiv generovat zisk. Jak vyplývá z tabulky č. 22, je rentabilita celkového kapitálu včetně dotace ve zkoumaném období v kladných hodnotách a to v roce 2012 2,32%, v roce

2013 1,35% kdy je na tom podnik nejhůře. V roce 2014, kdy je hodnota 7,18% a v roce 2015 je hodnota 6,54%. Zatímco druhý ukazatel znázorňuje absenci dotačních prostředků na hospodaření podniku. Jak je vidět v tabulce č. 23, podnik by se bez poskytnuté dotace dostal do vážných problémů. Výsledná rentabilita se dostala do záporných hodnot, a to konkrétně v roce 2012 -7,53 %, v roce 2013 -8,53%, v roce 2014 -1,43% a v roce 2015 - 0,68%. Pro podnik by to znamenalo, že by hospodařil se ztrátou. Ve společnosti by se vyskytly i jiné problémy, které s tím souvisejí. Jedná se především o pokrytí provozních nákladů. Dále by došlo k omezení investic (např. investic na modernizaci a rekonstrukci podniku). Podniku by vznikly v budoucnu problémy, bylo by pro společnost podstatně náročnější čelit novým podmínkám na trhu, a to díky absenci zmiňovaných investic do svého vlastního rozvoje.

5.2.3 Rentabilita tržeb ROS

Vyjadřuje procentuální podíl výsledku hospodaření na tržbách z prodeje výrobků, zboží či služeb. Stejně jako v předchozích případech byla i zde spočítána rentabilita tržeb ve dvou různých situacích (s dotacemi a bez dotací) a stejném časovém horizontu 2012 - 2015.

$$\text{ROS} = \frac{\text{ČISTÝ ZISK}}{\text{TRŽBY}}$$

Tabulka č. 23: Rentabilita tržeb (ROS)

	2012	2013	2014	2015
Tržby	71 406	68 347	78 372	77 547
Hospodářský výsledek	2 914	1 805	10 517	9500
Hospodářský výsledek bez dotací	-9476	-11 371	-2 103	-987
Rentabilita tržeb	0,0408	0,0264	0,1342	0,1225

Rentabilita tržeb bez dotací	-0,1327	-0,1664	-0,0268	-0,0127
Rentabilita tržeb v %	4,08%	2,64%	13,42%	12,25%
Rentabilita tržeb bez dotací v %	-13,27%	-16,64%	-2,68%	-1,27%

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel rentability tržeb zdůrazňuje, kolik korun zisku případně na 1 Kč tržeb. Z výše uvedené tabulky č. 23 je patrné, že v případě dotací by ukazatel dosahoval kladných hodnot – a to v roce 2012 4,08 %, v roce 2013 2,64%, v roce 2014 13,42% a v roce 2015 12,25%. Stejně jako v předchozích případech je z výsledků rentability tržeb jasně patrné, že by absence dotačních prostředků znamenala záporné hodnoty a to konkrétně v roce 2012 -13,27 %, v roce 2013 -16,64% , v roce 2014 -2,68% a v roce 2015 -1,27%.

Na základě provedeného výzkumu je patrné, že podnik v případě absence dotačních prostředků by se nacházel v záporných číslech. Pro podnik by to neznameno nic dobrého a hospodařil by se ztrátou, nebyl by tak lukrativní pro možné investory a mohl by mít problémy ustát novým situacím na trhu. Současně by nebyl konkurence schopný a jeho životaschopnost a výdělečnost by byla silně ovlivněna.

5.2.4 SWOT analýza zemědělské společnosti AD a.s.

V následující tabulce č. 24 jsou přehledně znázorněny silné a slabé stránky podniku a zároveň vymezeny příležitosti a hrozby podniku. SWOT analýza byla zpracována na základě podkladů ze zemědělské společnosti AD a.s. Takovéto jsou podle jejich názoru silné a slabé stránky společnosti.

Tabulka č. 24: SWOT analýza společnosti AD a.s.

Vnitřní původ	Silné stránky	Slabé stránky
	nové technologie	zastaralé výrobní provozy u živočišné výroby
	kvalifikovaná pracovní síla	omezená výrobní kapacita
	kvalitní servis zemědělské techniky	špatné řízení pohledávek a zásob
	efektivní investice do rozvoje	finanční náročnost investic (modernizace)
	produkce kvalitních komodit	velká vzdálenost trhu
	vlastní organická hnojiva	
Vnější původ	Příležitosti	Ohrožení
	využití problémů konkurence	legislativní změny
	nárůst prodeje současným zákazníkům	konkurence (např. zahraniční investor)
	možnost čerpání fondů a dotací EU	navyšování cen od dodavatelů
	zavedení certifikovaných systémů	výkyvy počasí v sezóně
strategické partnerství s jinou firmou	ztráta významných zákazníků	

Zdroj: vlastní zpracování

Vyhodnocení strategie

- strategie „SO“

Vybraná strategie se snaží využít co nejvíce svých silných stránek, aby zužitkovala všechny možné příležitosti, které se jí nabízejí.

5.2.5 Hrozby a nedostatky zemědělské společnosti AD a.s.

Na základě provedené analýzy byly stanoveny slabé a silné stránky podniku, a zároveň ohrožení a příležitosti daného podniku.

Jako největší problém společnosti lze brát absenci vlastních pozemků. Většina půdy, na které vybraný podnik hospodaří, je bohužel pronajímána převážně od soukromých osob. Smlouvy o pronájmu jsou uzavírány minimálně na 1 rok a maximálně na 5 let. Pro podnik by bylo lepší většinu půdy vlastnit. I přes velkou snahu podniku získat pozemky do osobního vlastnictví se tak děje jen velmi pozvolna.

5.2.6 Možnosti dalšího rozvoje zemědělské společnosti AD a.s.

Největší příležitostí pro podnik je možnost čerpání dotací, např. podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF). Kdy program **Zemědělec** vytváří předpoklady pro rozvoj a modernizace zemědělských subjektů, a to díky investicím do vybavení, strojního zařízení či technologie. Cílem programu **Půda** je podpořit nákup nestátní zemědělské půdy.

Podnik by měl lépe využít všechny přístupné dotace například dotace do živočišné a rostlinné výroby. V živočišné výrobě se jedná o opravy stájí a v rostlinné výrobě nová posklizňová linka. Dále by se podnik měl snažit o celkovou stabilizaci rostlinné výroby, a pokud by k tomu měl možnosti, tak se zkusit i výměrově rozšiřovat. Aby se podniku lépe dařilo, tak by se měl snažit o vyšší produktivitu práce a zároveň uspořít přebytečná pracovní místa.

5.3 Porovnání výsledků finančních analýz s databází FADN

Při porovnání výsledků vybraných finančních ukazatelů – ROA (rentabilita celkového vloženého kapitálu), ROE (rentabilita vlastního kapitálu) a ROS (rentabilita tržeb) je patrné, že Zemědělská společnost stránka spol. s.r.o. si v rámci středočeského kraje nestojí vůbec špatně. Jak je, patrné z tabulky č. 25 finanční ukazatele jsou v roce 2012 vysoko nad krajským průměrem. V následujícím roce se společnost dostává nad krajský průměr pouze díky příjmu dotací, pokud by

hospodařila bez finančních příspěvků, dostala by se pod krajský průměr, ale i nadále by hospodařila v kladných číslech.

Naopak jak je patrné z tabulky č. 26 společnost AD a.s. bohužel ve srovnání s průměrnými výsledky plzeňského kraje značně propadá a to hlavně v případě, kdy by hospodařila bez dotačních prostředků. Jak již bylo několikrát zmíněno společnost AD a.s. je na dotačních podporách značně závislá a bez jejich přínosu by nebyla nadále schopna hospodařit.

Celkové srovnání krajů, pak vyznívá ve prospěch středočeského kraje, kde se ukazatele rentability pohybují ve vyšších procentuálních hodnotách.

Tabulka č. 25 Porovnání výsledků Zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o. s výsledky databáze FADN pro středočeský kraj.

	2012	2013	2014
Rentabilita vlastního kapitálu	40,31%	22,13%	21,85%
Rentabilita vlastního kapitálu bez dotací	19,66%	4,14%	3,78%
Rentabilita vlastního kapitálu FADN	7,70%	7,80%	—
Rentabilita celkového kapitálu	30,56%	17,29%	16,98%
Rentabilita celkového kapitálu bez dotací	14,99%	3,22%	2,93%
Rentabilita celkového kapitálu FADN	4,90%	5,00%	—
Rentabilita tržeb	32,37%	23,96%	23,08%
Rentabilita tržeb bez dotací	15,79%	4,46%	3,99%
Rentabilita tržeb FADN	3,90%	4,20%	—

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 26 Porovnání výsledků společnosti AD a.s. s výsledky databáze FADN pro plzeňský kraj.

	2012	2013	2014
Rentabilita vlastního kapitálu	3,28%	1,73%	9,16%
Rentabilita vlastního kapitálu bez dotací	-10,69%	-10,87%	-1,83%
Rentabilita vlastního kapitálu FADN	2,74%	1,95%	—
Rentabilita celkového kapitálu	2,32%	1,35%	7,18%
Rentabilita celkového kapitálu bez dotací	-7,53%	-8,53%	-1,43%
Rentabilita celkového kapitálu FADN	1,36%	1,95%	—
Rentabilita tržeb	4,08%	2,64%	13,42%
Rentabilita tržeb bez dotací	-13,27%	-16,64%	-2,68%
Rentabilita tržeb FADN	1,45%	1,32%	—

Zdroj: vlastní zpracování

6. Diskuze

Předkládaná diplomová práce se zabývá vlivem zemědělských dotací na hospodaření venkovských farem. V práci jsou zpracovány finanční analýzy dvou zemědělských společností, které zdánlivě nemají příliš společného. Jedna se zabývá čistě rostlinnou výrobou druhá rostlinou i živočišnou. Tento rozdíl byl záměrně zvolen i kvůli poukázání na situaci, že společnost s živočišnou výrobou má velké ekonomické a existenční podmínky. Což je jeden z hlavních důvodů proč se Zemědělská společnost Stránka spol. s.r.o. vzdala živočišné výroby a začala podnikat pouze v rostlinné výrobě. Od doby co zrušila živočišnou výrobu, je na tom společnost ekonomicky velice stabilně a je silným konkurentem na trhu. Analýza zemědělské společnosti AD a.s. jasně dokazuje, že díky živočišné výrobě má finanční problémy a není schopná se obejít bez dotačních prostředků.

Pro posouzení vlivu dotací, byly použity ukazatele rentability tržeb, z nichž je jasně patrné jak velký vliv na jednotlivé podniky dotační programy mají. Největší vliv mají jednotné platby na plochu, které jsou vypláceny všem zemědělcům a znamenají pro ně nejvyšší přínos peněz. Zemědělská společnost Stránka spol. s.r.o. by dokázala hospodařit i bez zemědělských dotací, ale díky dotacím je její hospodářský výsledek v běžném roce vyšší v roce 2012 o 52%, v roce 2013 o 82%, v roce 2014 o 83% a v roce 2015 81% dá se tedy říct, že i u Zemědělské společnosti Stránka spol. s.r.o. závislost na dotacích postupně roste.

Ještě prokazatelnější, je závislost na dotacích u společnosti AD a.s. bez dotačních příjmů, se společnost ocitá v záporných číslech a to v roce 2012 –9 476 000, v roce 2013 –11 371 000, v roce 2014 –2 103 000, a v roce 2015 -987 000. Z těchto ukazatelů je tedy patrná závislost na dotacích, i když se dá konstatovat, že s tím společnost bojuje a podle výsledků z roku 2015 je patrné, že se snaží svou závislost snižovat.

Při porovnání výsledků se zemědělskou účetní datovou sítí FADN.cz, kde byli podniky porovnány s průměry dosaženými ve svých krajích, je patrné, že Zemědělská společnost Stránka spol. s.r.o. v případě čerpání dotačních prostředků průměr střeďočeského kraje převyšuje a to v roce 2012 v průměru o 30 %, v roce 2013 o 15%. V případě, kdy by se společnost nacházela bez dotačních prostředků, se v roce 2012

dostává o 11% výš než krajský průměr. Naopak v roce 2013 klesá pod krajský průměr a to v průměru o 1,5 %. Pro roky 2014 a 2015 nejsou výsledky ústavu zemědělské ekonomiky ještě zveřejněny. Výsledky roku 2012 jsou ovlivněny zisky, kterých společnost dosáhla odprodejem materiálu a zásob po likvidaci živočišné produkce.

Druhá posuzovaná společnost AD a.s. při srovnání s krajským průměrem vykazuje společnost stále stejnou závislost na dotačních titulech. Pokud je posuzován výsledek s dotačními příspěvky společnost dosahuje téměř stejných výsledků jako krajský průměr a to v obou porovnávaných rocích. V případě posouzení společnosti bez dotačních příspěvků se nachází opět v záporných číslech v roce 2012 11% pod krajským průměrem a v roce 2013 12% pod průměrem.

Z těchto dosažených výsledků se dá tedy potvrdit hypotéza, že české zemědělství je v současné době závislé na poskytovaných dotacích a že se zemědělské dotace významně podílejí na ziskovosti zemědělských podniků.

I názory odborníků se shodují, že závislost českých zemědělců na dotacích roste a není to rozhodně pozitivní ukazatel. Jan Veleba, český zemědělský funkcionář a bývalý prezident Agrární komory České republiky v této souvislosti upozornil, že v roce 2011 hospodaření českých zemědělců sice skončilo rekordním ziskem ve výši 16,4 mld. Kč, nicméně tohoto zisku bylo dosaženo pouze díky dotacím. Závislost zemědělců na nich pak stále roste, což nelze považovat za pozitivní vývojový trend. Obecně pak je možné shrnout, že český agrární sektor je – především tedy díky dotacím pobíraným od roku 2004 – ziskový, přičemž zatím rekordního zisku v celkové výši 10,1 mld. Kč tento sektor dosáhnul v roce 2008 (Veleba, 2012).

Výše uvedené konstatování o závislosti agrárního sektoru České republiky na dotacích lze dále doplnit následujícím názorem Agrární komory České republiky: „České zemědělství stále více žije z dotací. Na jednoho pracovníka v zemědělství přitéká z bruselské a ze státní pokladny v úhrnu 260 tisíc Kč za rok. Na čisté přidané hodnotě odvětví se dotace podílí zhruba 70 %, což snižuje konkurenceschopnost českých zemědělců. Základním pilířem rozdělování dotací jsou přímé platby rozdělované na hektar obhospodařované plochy, proto také v České republice roste význam rostlinné výroby, a tak v zemědělství stále ubývá pracovních míst.“ Podle bývalého ministra zemědělství Ivana Fuksy (ODS) Česká republika v evropském

srovnání náleží mezi státy s největšími podíly dotací a v důsledku toho pak i mezi státy s největší závislostí na dotacích. Proto je český zemědělský sektor vždycky tak citlivý, když se mluví o dotacích a o určitých výkyvech, případně poklesech v dotacích ... Celá evropská zemědělská politika je významně ovlivněna, a dokonce bych použil slovo pokřivena, dotacemi, nicméně podle pravidla – co je doma, to se počítá – naším zájmem je to, abychom se na evropském koláči podíleli co nejvíce. (Ekonomika, 2011).

Petr Havel uvedené doplňuje konstatováním, že celkové výdaje na zemědělství v současné době představují již téměř polovinu všech výdajů Evropské unie. Navíc je nutné brát v úvahu, že část dotací z finančních zdrojů Evropské unie je vázána na finanční spoluúčast jednotlivých členských zemí, takže se svým charakterem přibližují mandatorním výdajům, tedy dopředu daným výdajům a finančním závazkům státního rozpočtu.

Současný stav státních financí členských států Evropské unie musí vyvolávat otázky po udržitelnosti dosavadní dotační politiky. Navíc lze také zcela reálně předpokládat, že nižší dotace by část evropských zemědělců přiměly k vyšší efektivitě práce, což by bylo při klesající konkurenceschopnosti evropského zemědělství, která je ale způsobena z valné části nadměrnou byrokracií a regulacemi, v podstatě žádoucí.

Jenže to je podle Petra Havla pouze jedna část velice závažného problému současnosti. „Tou druhou a doslova globální je skutečnost, že zemědělství je dotované prakticky na celém světě, a to dokonce v rámci Evropy nečlenskými zeměmi (Norsko, Švýcarsko) více než v samotné Evropské unii. Zemědělci jsou sice jinou formou, ale z hlediska objemu dotací srovnatelně s Evropskou unií, dotovaní i v jinak liberálních Spojených státech. Zemědělce dotuje Japonsko, Čína nebo Rusko. Pokud by Evropská unie podpory do zemědělství výrazně snížila, zhoršila by tím jejich pozici na globálním trhu (Havel, 2012).

V této souvislosti je však znovu nutné brát v úvahu také faktor dluhové krize, který se do budoucna může stát pro mnohé dotační programy značně limitujícím.

Na další, tentokrát dílčí a velmi specifické, ovšem potenciálně velice závažné důsledky poskytování dotací zemědělcům, pak upozorňuje opět zemědělský

funkcionář a bývalý prezident Agrární komory České republiky Jan Veleba. Jedná se o celkovou spotřebu hnojiv a chemických přípravků na ochranu rostlin.

Spotřeba hnojiv a chemických přípravků na ochranu rostlin se v České republice výrazně propadla záhy po roce 1990 a i přes značný nárůst v uplynulém desetiletí se k tehdejší úrovni ještě zdaleka nepřiblížila. Podle Jana Veleby po pádu komunistického režimu a zániku centrálně plánované ekonomiky českým zemědělcům na drahé chemické prostředky nezbývalo dost financí, takže jejich používání ustávalo. K obratu trendu došlo až kolem přelomu století, a to v těsné souvislosti s počátkem čerpání unijních finančních prostředků českými zemědělci. V roce 2012 však čeští zemědělci spotřebovali již pouze o 100 kg hnojiv na hektar zemědělské půdy méně, než během druhé poloviny 80. let 20. století.

Jan Veleba k této problematice dodává: Nyní jsme ve fázi, kdy se pomalu vracíme na původní úroveň v Německu či Nizozemsku je spotřeba na hektar ještě výrazně vyšší než v České republice. Na druhou stranu podle příslušné ministerské zprávy evidují zemědělské velmoci jako Polsko či Francie pouze zlomek tuzemského průměru spotřeby (Brož, 2013).

Odborníci jsou přitom vcelku zajedno v závěru, že nadměrná chemizace zemědělství škodí nejen krajině a přírodě, ale také lidskému zdraví.

7. Závěr

Cílem práce bylo posoudit vliv zemědělských dotací na hospodaření zemědělských podniků. Prokázat nebo vyvrátit vliv dotací na hospodaření venkovských farem prostřednictvím konkrétních zemědělských společností. Jak je z výsledků posuzovaných podniků patrné, vliv finančních podpor, jak z evropských tak národních zdrojů, je značný. Posuzované podniky vykázaly různé výsledky. Zemědělská společnost Stránka spol. s.r.o. není na dotacích závislá, ale i její výdělky by byly bez dotačních příspěvků značně nižší.

Z výsledků druhé zemědělské společnosti AD a.s. je jasně patrné, že závislost na zemědělských dotacích je obrovská. Podnik se dlouhodobě pohybuje na hranici udržitelnosti a bez příspěví dotačních podpor by své působení mohl už dávno ukončit. Z porovnání výsledků je patrné, že více závislé na dotacích jsou zemědělské podniky s živočišnou výrobou.

Díky posouzení finančních analýz zemědělských společností se nepodařilo prokazatelně dokázat vliv dotací na hospodaření. Stanované hypotézy se dají jednoznačně potvrdit u posuzované společnosti AD a.s., která vykazuje závislost na poskytovaných dotacích. Za to Zemědělská společnost Stránka spol. s.r.o. naopak dokazuje nezávislost na dotačních titulech. Z výsledků diplomové práce vyplývá, že vyšší závislosti na dotacích dosahují společnosti s živočišnou produkcí.

Jednoznačně se dá potvrdit druhá hypotéza, že se zemědělské dotace významně podílejí na ziskovosti zemědělských podniků. To je prokazatelné u obou společností.

Lze tedy závěrem konstatovat, že evropské dotační prostředky mají podstatný vliv na hospodaření a hospodářský výsledek českých zemědělských podniků, který je díky těmto příspěvkům kladný. Negativním vlivem je bohužel fakt, že díky těmto prostředkům dostávají šanci na udržení se i podprůměrné podniky, které by jinak dávno zkrachovali. Druhým aspektem je zaměstnanost lidí a obdělávatelnost půdy. Půda nezůstává ležet ladem. Zaměstnanost na venkově je velice důležitým aspektem, na což má dotační politika velice pozitivní vliv. Díky podpoře jinak zaostávajících podniků dochází k udržení pracovních míst. Což je velké pozitivum pro rozvoj venkova celkově. Lidé nemusí opouštět vesnice a prchat za prací do města.

České zemědělství je na dotacích závislé a přestává být konkurence schopné. Je to důsledek dlouhodobého působení.

8. Seznam literatury

- 1) Agriculture and the environment dostupné z http://ec.europa.eu/agriculture/envir/index_en.htm. Citováno dne 22.3.2016
- 2) Agricultural Economics - Zemědělská ekonomika, 57, (6), s. 259-271.
- 3) BÖHMOVÁ, Kateřina. *Ministerstvo zemědělství patří k neúspěšnějším rezortům v čerpání dotací z Evropské unie.* (online) Praha: Ministerstvo zemědělství České republiky, 17. 01. 2012. Dostupné z www: http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/tiskove-zpravy/x2012_mze-patri-k-nejuspesnejsim-v-cerpani-dotaci-EU.html. Citováno dne 22. 01. 2016.
- 4) BROŽ, Jan. *Chemický koktejl na českých polích. Spotřeba hnojiv vzrostla o polovinu.* (online) iDNES.cz. 30. 09. 2013. Dostupné z www: http://zpravy.idnes.cz/pesticidy-a-hnojiva-na-ceskych-polich-dwz-/domaci.aspx?c=A130929_202741_domaci_ert. Citováno dne 30. 01. 2016.
- 5) Ekonomika. *České zemědělství je stále více závislé na dotacích.* (online) Česká televize. 16. 08. 2011. Dostupné z WWW: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/133132-ceske-zemedelstvi-je-stale-vice-zavisle-na-dotacich/>. Citováno dne 30. 01. 2016.
- 6) EAGRI. *Struktura dotačních zdrojů.* (online) Praha: Ministerstvo zemědělství České republiky, 2013. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/?fullArticle=1>. Citováno dne 17. 11. 2015.
- 7) FADN CZ – Zemědělská účetní datová síť ČR – Vybrané položky výsledku hospodaření u právnických osob celkem v Kč/ha v jednotlivých letech. Dostupné: <http://www.vsbox.cz/fadn/>
- 8) FAJMON, Hynek a kol. *Současnost a budoucnost českého zemědělství v Evropské unii. Informační příručka europoslance Hynka Fajmona.* Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2012.
- 9) HAVEL, Petr. *Může svět existovat bez zemědělských dotací?* (online) Česká pozice. 28. 03. 2012. Dostupné z WWW: <http://www.ceskapozice.cz/byznys/podnikanitrhy/muze-svet-existovat-bez-zemedelskych-dotaci>. Citováno dne 17. 11. 2015.
- 10) Horáková, H. *Strategický marketing.* Praha: Grada Publishing, 2000. 204 s. ISBN 80-7169-996-9
- 11) Implementation of the pillar of the cap 2014 - 2020 in the EU member states. Dostupné z

- http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/563386/IPOL_STU%282015%29563386_EN.pdf. ISBN 972-92-832-7646-1 Citováno dne 22. 3. 2016
- 12) JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. *Marketing v cestovním ruchu*. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-3247-3
- 13) KISLINGEROVÁ, E., Boukal, P., Čepelka, V., Hnilica, J., Scholleová, H., Sieber, P., Vávrová, H., *Manažerské finance*. 2. přepracované a rozšířené vydání. Praha: C.H.Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-903-0
- 14) KROUPOVÁ, Zdeňka. MALÝ, Michal. *Analýza nástrojů zemědělské dotační politiky – aplikace produkčních funkcí*. Praha: Provozně ekonomická fakulta České zemědělské univerzity. In: *Politická ekonomie*, 06/2010.
- 15) LAPKA M., Cudlinova E., Rikoon S., (2011). The rural development in the context of agricultural "green" subsidies: Czech farmers' responses
- 16) MAREK, Daniel. BAUN, Michael. *Česká republika a Evropská unie*. Praha: Barrister & Principal, 2010. ISBN 978-80-87029-89-3.
- 17) MAŘÍK M. a kol.: *Metody oceňování podniku*, Ekopress, s.r.o., 2. vydání, 2007, 492s., ISBN: 987-80-86929-32-3
- 18) MÁTL O., Srnová, E. (2012). *Budoucnost venkova v České republice: Analýza potřeb obcí po roce 2013 z hlediska budoucí kohezní politiky a společné zemědělské politiky*. Praha, Svaz měst a obcí České republiky, 157 s., Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cz/publikace/default.aspx>
- 19) PÍTROVÁ, Lenka a kol. *Když se řekne Lisabonská smlouva. Perspektiva fungování Evropské unie podle nového smluvního rámce*. Praha: Odbor informování o evropských záležitostech. Úřad vlády České republiky, 2008. ISBN 978-80-87041-48-2.
- 20) Program rozvoje venkova dostupné z <https://www.szif.cz/cs/prv2014>. Citováno dne 18.2.2016
- 21) Program rozvoje venkova dostupné z <http://www.europroject.cz/program-rozvoje-venkova-2014-2020/>). Citováno dne 18. 2. 2016
- 22) Program rozvoje venkova na období 2014. dostupné z <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/>. Citováno dne 18. 2. 2016
- 23) Program rozvoje venkova na období 2014 dostupné z <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/zakladni-informace/programove-dokumenty/>. Citováno dne 8.3.2016.

- 24)Přímé platby dostupné z <https://www.szif.cz/cs/prime-platby>. Citováno dne 18.2.2016
- 25)PŠENČÍK Jiří, KOUŘILOVÁ Jindřiška, SEDLÁČEK Jaroslav, Analýza dotací v soukromém sektoru na bázi podniku. Vědecký časopis VŠE v Praze, s 58 – 71. Dostupné z <http://www.vse.cz/aop/317>. Citováno dne 15. 12. 2015
- 26)SHEAFTER, C.C., Moncada, K.M. (2011) Introduction to Agronomy: Food, Crops and Environment. Delmar Cengage Learning, 564 s
- 27)VALACH, Josef. a kol. *Finanční řízení podniku*. Praha: Ekopress, 1999. ISBN 80-86119-21-1.
- 28)VELEBA, Jan. *Loňský zisk českých zemědělců zajistily dotace*. (online) Česká tisková kancelář. 15. 03. 2012. Dostupné z WWW: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/168328-veleba-lonsky-zisk-ceskych-zemedelcu-zajistily-dotace/>. Citováno dne 17. 09. 2015.
- 29)Výroční zpráva za rok 2014. Dostupné z http://eagri.cz/public/web/file/420527/Vyrocní_zpráva_za_rok_2014.pdf, strana 157. Citováno dne 15. 12. 2015
- 30)Zemědělství dostupné z <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi>. Citováni dne 12. 1. 2016